

Genomförande av EU:s geoblockeringsförordning

Ds 2018:24

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2018

ISBN 978-91-38-24826-3

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	5
2	Författningsförslag	7
3	Ärendet	11
4	Reglering av tjänster på den inre marknaden	13
4.1	EU:s funktionsfördrag	13
4.2	EU:s tjänstedirektiv	14
4.2.1	Genomförandet av tjänstedirektivet i svensk rätt	14
5	EU:s geoblockeringsförordning	15
5.1	Artikel 1 – syfte och tillämpningsområde	15
5.2	Artikel 2 – definitioner	16
5.3	Artikel 3 – åtkomst till onlinegränssnitt	19
5.4	Artikel 4 – åtkomst till varor eller tjänster	20
5.5	Artikel 5 – förbud mot diskriminering av skäl som rör betalning	22
5.6	Artikel 6 – avtal om passiv försäljning	23
5.7	Artikel 7 – genomförande	24
5.8	Artikel 8 – stöd till konsumenter	24
5.9	Artikel 9 – översynsklausul	25

5.10	Artikel 10 – ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG	25
5.11	Artikel 11 – slutbestämmelser	26
6	Förslag till genomförande av EU:s geoblockeringsförordning	27
6.1	En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.....	27
6.2	Tillsyn.....	28
6.3	Sanktionsavgift	30
6.3.1	Sanktionsavgift för överträdelse av förbuden i EU:s geoblockeringsförordning.....	30
6.3.2	Förfarandet för påförande av sanktionsavgift	32
6.3.3	Sanktionsavgiftens storlek.....	33
6.3.4	Delgivning och preskription.....	35
6.3.5	Betalning.....	36
6.4	Stöd till konsumenter.....	36
6.5	Sekretess i tillsynen	37
6.6	Ikraftträdande m.m.....	38
7	Konsekvenser	39
7.1	Staten och domstolarna.....	39
7.2	Konsumenter och företag som är slutanvändare	40
7.3	Företag som säljer varor och tjänster	40
8	Författningskommentar	41
Bilaga	Förordning 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring	

Ds 2018:24

av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU)
2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG 45

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian, som har tagits fram inom Utrikesdepartementet, föreslås bestämmelser som kompletterar Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kundernas nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden.

Det föreslås att en ny lag med kompletterande bestämmelser till förordningen ska införas. Lagen föreslås träda i kraft den 3 december 2018.

2 Författningsförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EU:s geoblockeringsförordning).

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU:s geoblockeringsförordning.

Tillsyn

2 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn enligt artikel 7.1 i EU:s geoblockeringsförordning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillsyn enligt första stycket.

Sanktionsavgift

3 § En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot artikel 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen.

Avgiften tillfaller staten.

4 § Frågor om påförande av sanktionsavgift enligt 3 § prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

5 § Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen ska avse omsättningen närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, kan antas vara missvisande eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas.

Om ansökan riktas mot flera näringsidkare, ska avgiften fastställas särskilt för var och en av dem.

6 § När sanktionsavgift fastställs ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

I ringa fall ska någon sanktionsavgift inte dömas ut.

Avgiften får efterges eller sättas ned, om det finns synnerliga skäl för det.

7 § Sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts den som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

En sanktionsavgift faller bort, om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

8 § Sanktionsavgifter ska betalas inom trettio dagar efter det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen.

Sanktionsavgifter ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer. Om en avgift inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 3 december 2018.

3 Ärendet

År 2015 presenterade Europeiska kommissionen två strategier för att stärka och fördjupa EU:s inre marknad: Strategin för en digital inre marknad (KOM(2015) 192) och Inre marknadsstrategin för varor och tjänster (KOM(2015) 550). Båda strategierna aviserade att kommissionen skulle komma att presentera initiativ för att motverka omotiverad geoblockering.

Den 25 maj 2016 presenterade kommissionen ett förslag till en förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden (KOM(2016) 289).

Efter förhandlingar mellan Europeiska unionens råd och Europaparlamentet under 2017 nåddes en överenskommelse om en förordning. Förordningen utfärdades den 28 februari 2018 och publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 2 mars 2018. Förordningen trädde i kraft den 22 mars 2018 och ska börja tillämpas den 3 december 2018.

Förordningen ligger som *bilaga* till denna promemoria.

4 Reglering av tjänster på den inre marknaden

4.1 EU:s funktionsfördrag

Inom EU gäller fri rörlighet för tjänster. I artikel 56 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (härefter kallat EUF-fördraget) anges att inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom unionen ska förbjudas beträffande medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten. EU-domstolen har förklarat att bestämmelsen inte omfattar rent interna situationer, dvs. där verksamheten är begränsad till en enda medlemsstat och det saknas ett gränsöverskridande moment (se t.ex. rättsfallen C-15/78 *Koestler* och C-52/79 *Debauve*).

I artikel 57 i EUF-fördraget finns det en definition av tjänster. Som tjänster i fördragets mening ska anses prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. Med tjänster ska särskilt avses verksamhet av industriell natur, av kommersiell natur, inom hantverk och inom fria yrken.

I artikel 61 i EUF-fördraget anges att så länge inskränkningarna i friheten att tillhandahålla tjänster inte har avvecklats, ska varje medlemsstat tillämpa dessa inskränkningar på alla i artikel 56 första stycket i EUF-fördraget avsedda personer som tillhandahåller tjänster, utan att göra åtskillnad i fråga om nationalitet eller hemvist.

4.2 EU:s tjänstedirektiv

För att ta tillvara tjänstemarknadens potential och råda bot på de hinder som fanns, antog Europeiska unionens råd och Europaparlamentet den 12 december 2006 det s.k. tjänstedirektivet (2006/123/EG). Tjänstedirektivet innehåller bestämmelser om bl.a. administrativ förenkling, etableringsfrihet för tjänsteleverantörer, fri rörlighet för tjänster samt administrativt samarbete. En viktig utgångspunkt i direktivet är att stärka tjänstemottagarnas rättigheter och att säkra en hög kvalitet på de tjänster som tillhandahålls och omfattas av tjänstedirektivets bestämmelser.

I artikel 20.1 i tjänstedirektivet anges att medlemsstaterna ska se till att tjänstemottagarna inte omfattas av diskriminerande krav som grundas på deras nationalitet eller bosättningsort. Dessutom ska medlemsstaterna, enligt artikel 20.2 i direktivet, se till att de allmänna villkoren för tillträde till en tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller allmänheten inte innehåller diskriminerande bestämmelser som grundar sig på tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort. Detta utesluter emellertid inte möjligheten för tjänsteleverantörer att tillämpa olika villkor om detta är direkt motiverat av objektiva faktorer.

4.2.1 Genomförandet av tjänstedirektivet i svensk rätt

Tjänstedirektivet har på ett övergripande plan genomförts i svensk rätt genom lagen (2009:187) om tjänster på den inre marknaden samt förordningen (2009:186) om tjänster på den inre marknaden. Därutöver är direktivet genomfört i svensk sektorslagstiftning.

Artikel 20 i tjänstedirektivet har genomförts i 20 § lagen om tjänster på den inre marknaden. I paragrafen anges att en tjänsteleverantör för tillhandahållandet av tjänster inte får ställa upp allmänna villkor som diskriminerar tjänstemottagare på grund av nationalitet eller bosättningsort, om detta inte kan motiveras på objektiva grunder.

I förordningen om tjänster på den inre marknaden finns bestämmelser om bl.a. information till tjänstemottagare, informationsutbyte mellan myndigheter samt informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

5 EU:s geoblockeringsförordning

5.1 Artikel 1 – syfte och tillämpningsområde

I artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (härefter kallad EU:s geoblockeringsförordning) anges att syftet med förordningen är att bidra till en väl fungerande marknad genom att förhindra omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering som direkt eller indirekt grundar sig på kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, bl.a. genom att ytterligare klargöra vissa situationer där särbehandling inte kan motiveras med hänvisning till artikel 20.2 i tjänstedirektivet. I skälen till förordningen (skäl 4) förklaras att artikel 20 i tjänstedirektivet inte har haft full verkan när det gäller att bekämpa diskriminering och att den inte har minskat osäkerheten kring rättsläget. Enligt artikel 1.7 i EU:s geoblockeringsförordning ska artikel 20.2 i tjänstedirektivet vara tillämplig i den mån förordningen inte fastställer mer specifika bestämmelser.

Förordningen är enligt artikel 1.2 inte tillämplig på rent interna situationer där alla relevanta aspekter av transaktionen är begränsade till en enda medlemsstat.

I artiklarna 1.3–1.6 finns ytterligare undantag vad gäller tillämpningsområdet för förordningen. I artikel 1.3 anges att förordningen inte är tillämplig på de verksamheter som anges i artikel 2.2 i tjänstedirektivet. Det är bl.a. fråga om icke ekonomiska tjänster av allmänt intresse, finansiella tjänster, tjänster på transportområdet, hälso- och sjukvårdstjänster samt vissa sociala

tjänster. Enligt artiklarna 1.4 och 1.5 ska förordningen inte påverka de bestämmelser som är tillämpliga på skatteområdet respektive området för upphovsrätt eller närstående rättigheter. I artikel 1.6 anges att EU:s geoblockeringsförordning inte ska påverka unionsrätt som rör civilrättsligt samarbete. Efterlevnad av förordningen ska inte tolkas som att en näringsidkare riktar sin verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist i den mening som avses i artikel 6.1 b i förordningen (EG) nr 593/2008 och artikel 17.1 c i förordningen (EU) nr 1215/2012.

I skälen till EU:s geoblockeringsförordning (skäl 13) förklaras att den omständigheten att en näringsidkare följer förordningen inte i sig ska tolkas som att näringsidkaren riktar verksamhet till konsumentens medlemsstat. Vid fastställande av tillämplig lag och behörig domstol bör därför den omständigheten att näringsidkaren inte blockerar eller begränsar åtkomsten till ett onlinegränssnitt för konsumenter från en annan medlemsstat, inte tillämpar olika allmänna villkor för åtkomst i de fall som anges i EU:s geoblockeringsförordning eller inte tillämpar olika villkor för betalningstransaktioner inom det utbud av betalningsmedel som näringsidkaren godtagit, inte i sig anses innebära att näringsidkaren riktar sin verksamhet till konsumentens medlemsstat. Inte heller bör en näringsidkare enbart på dessa grunder anses rikta verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist, om näringsidkaren tillhandahåller konsumenten information och stöd efter ingåendet av det avtal som är resultatet av att näringsidkaren följer EU:s geoblockeringsförordning.

5.2 Artikel 2 – definitioner

Artikel 2 i EU:s geoblockeringsförordning innehåller definitioner.

I artikel 2.1 anges att med *tjänster som levereras elektroniskt* avses tjänster som tillhandahålls via internet eller ett elektroniskt nätverk och som till sin natur är sådana att leveransen i allt väsentligt är automatiserad, kräver ett minimalt mått av mänsklig inblandning och inte kan utföras i avsaknad av informationsteknik. Det förklaras i skälen (skäl 14) att när det gäller innebörden i

definitionen är det viktigt att skapa säkerhet om rättsläget och säkerställa samstämmighet med unionsrätten i fråga om mervärdesskatt, som gör det möjligt för näringsidkaren att deklarerar och betala mervärdesskatt på ett förenklat sätt via en gemensam kontaktpunkt (VAT Mini-One-Stop-Shop) i enlighet med bestämmelserna om den särskilda ordningen för icke-etablerade beskattningsbara personer, i rådets direktiv 2006/112/EG och rådets genomförandeförordning (EU) nr 282/2011. Det förklaras även att på grund av den snabba tekniska och kommersiella utvecklingen bör definitionen utformas på ett teknikneutralt sätt, genom hänvisning till sådana tjänsters huvudsakliga egenskaper på ett sätt som är förenligt med definitionen i artikel 7.1 i genomförandeförordningen (EU) nr 282/2011.

I artiklarna 2.2–2.11 i EU:s geoblockeringsförordning finns definitioner av *förmedlingsavgift*, *kortbaserat betalningsinstrument*, *betalmärke*, *betalningstransaktion*, *betaltjänst*, *betaltjänstleverantör*, *betalkonto*, *betalningsinstrument*, *autogirering* samt *girering*.

I artikel 2.12 anges att med *konsument* avses en fysisk person som agerar för ändamål som faller utanför hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke.

I artikel 2.13 anges att med *kund* avses en konsument som är medborgare i eller har sin bosättningsort i en medlemsstat, eller ett företag som har sin etableringsort i en medlemsstat, och uteslutande för slutanvändning tar emot en tjänst eller köper en vara, eller avser att göra detta, inom unionen. Det förklaras i skälen (skäl 16) att konsumenter och företag, i synnerhet mikroföretag och små och medelstora företag, ofta befinner sig i en liknande situation när de som slutanvändare köper varor eller tjänster enligt allmänna villkor för åtkomst. Följaktligen bör både konsumenter och företag skyddas mot diskriminering av skäl som rör nationalitet, bosättningsort eller etableringsort när de utgör kunder i den mening som avses i EU:s geoblockeringsförordning.

I artikel 2.14 anges att med *allmänna villkor för åtkomst* avses alla villkor och all annan information, även nettoförsäljningspriser, som reglerar kundernas åtkomst till varor eller tjänster som saluförs av en näringsidkare och fastställs, tillämpas och tillhandahålls allmänheten av näringsidkaren eller för dennes räkning och som är tillämpliga om näringsidkaren och kunden inte

har något individuellt förhandlat avtal. Det förklaras i skälen (skäl 15) att sådana allmänna villkor för åtkomst omfattar bland annat priser, betalningsvillkor och leveransvillkor. De kan göras tillgängliga för allmänheten av näringsidkaren eller för dennes räkning på olika sätt, såsom genom information i reklamannonser, på webbplatser, i dokumentation som föregår ett avtal eller i avtalshandlingar. Villkor som förhandlas fram individuellt mellan näringsidkaren och kunderna bör inte anses vara allmänna villkor för åtkomst.

I artikel 2.15 anges att det med *varor* avses lösa saker, utom saker som säljs exekutivt eller annars tvångsvis med stöd av lag.

I artikel 2.16 anges att med *onlinegränssnitt* avses mjukvara, däribland en webbplats eller en del därav och applikationer, däribland mobila applikationer, som drivs av en näringsidkare eller för dennes räkning och vars syfte är att ge kunder åtkomst till näringsidkarens varor eller tjänster i syfte att ingå en transaktion gällande dessa varor eller tjänster.

I artikel 2.17 anges att med *tjänst* avses förvärvsverksamhet som egenföretagare utövar, i regel mot ekonomisk ersättning, enligt artikel 57 i EUF-fördraget.

I artikel 2.18 anges att med *näringsidkare* avses en fysisk eller juridisk person, offentligägd eller privatägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke samt varje annan person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning. I skälen (skäl 17) förklaras att diskriminerande behandling i samband med transaktioner som rör försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster inom unionen får samma följder för kunderna och den inre marknaden oavsett om en näringsidkare är etablerad i en medlemsstat eller i ett tredjeland. Därför, och för att säkerställa att samma krav gäller för alla konkurrerande näringsidkare på denna punkt, bör EU:s geoblockeringsförordning tillämpas likvärdigt på alla näringsidkare, även internetbaserade marknadsplatser, som bedriver verksamhet inom unionen.

5.3 Artikel 3 – åtkomst till onlinegränssnitt

I artikel 3.1 anges att en näringsidkare, genom användning av tekniska åtgärder eller på annat sätt, inte får blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt av skäl som rör kundens nationalitet, bosättningsort eller etableringsort.

I artikel 3.2 första stycket anges att en näringsidkare får inte, av skäl som rör en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, omdirigera kunden till en version av sitt onlinegränssnitt som – genom sin utformning, det använda språket eller andra egenskaper som gör det specifikt för kunder med en viss nationalitet, bosättningsort eller etableringsort – skiljer sig från det onlinegränssnitt som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till, såvida kunden inte gett sitt uttryckliga medgivande till en sådan omdirigering. I andra stycket i artikel 3.2 anges även att om omdirigering sker med kundens uttryckliga medgivande ska den version av näringsidkarens onlinegränssnitt som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till att fortsätta att vara lättillgänglig för kunden.

I skälen till förordningen (skäl 18–20) förklaras att näringsidkare inte bör, vare sig genom tekniska åtgärder eller på annat sätt, hindra kunder från att få fullständig och likvärdig åtkomst till onlinegränssnitt, inbegripet i form av mobila applikationer. Tekniska åtgärder som hindrar sådan åtkomst kan i synnerhet omfatta teknik som används för att fastställa var kunden befinner sig fysiskt, däribland genom att spåra denna plats med hjälp av en ip-adress eller koordinater. Förbudet mot diskriminering med avseende på åtkomst till onlinegränssnitt bör dock inte förstås som att näringsidkare åläggs en skyldighet att ingå transaktioner med kunder. Vissa näringsidkare har olika versioner av sina onlinegränssnitt för kunder från olika medlemsstater. Detta bör enligt skälen förbli möjligt, men omdirigering av kunder från en version av onlinegränssnittet till en annan utan deras uttryckliga medgivande bör förbjudas.

I artikel 3.3 anges att förbuden i artiklarna 3.1 och 3.2 ska inte tillämpas om blockeringen eller begränsningen av åtkomst eller omdirigeringen är nödvändig för att säkerställa efterlevnad av ett rättsligt krav som fastställts i unionsrätten, eller i en medlemsstats lagstiftning i enlighet med unionsrätten, som näringsidkarens

verksamhet omfattas av. Det förklaras i skälen (skäl 21) att ingenting i EU:s geoblockeringsförordning syftar till att begränsa yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald, inklusive tryckfriheten, såsom dessa garanteras i unionen och i medlemsstaterna, i synnerhet genom artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

5.4 Artikel 4 – åtkomst till varor eller tjänster

Artikel 4.1 anger *tre* specifika situationer i vilka en näringsidkare inte får tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst till sina varor eller tjänster på grund av en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort.

I artikel 4.1 a anges den *första* situationen. Den gäller de situationer en kund avser att köpa varor från en näringsidkare och dessa varor levereras till en plats i en medlemsstat till vilken näringsidkaren erbjuder leverans i sina allmänna villkor för åtkomst eller hämtas på en plats, som avtalats mellan näringsidkaren och kunden, i en medlemsstat där näringsidkaren erbjuder ett sådant alternativ i sina allmänna villkor för åtkomst. Det förklaras i skälen till EU:s geoblockeringsförordning (skäl 21) att i den situationen bör kunden kunna köpa varor på exakt samma villkor, inklusive pris- och leveransvillkor, som liknande kunder som är bosatta eller etablerade i den medlemsstat dit varorna levereras eller där varorna hämtas. Detta kan innebära att utländska kunder måste hämta varorna i den medlemsstaten eller i en annan medlemsstat dit näringsidkaren levererar varorna eller att de på egen hand måste ordna med den gränsöverskridande leveransen av varorna.

I artikel 4.1 b anges den *andra* situationen. Den gäller de situationer en kund avser att ta emot tjänster som levereras elektroniskt från näringsidkaren, förutom tjänster som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättsskyddade verk eller annat skyddat innehåll, inklusive försäljning av upphovsrättsskyddade verk eller skyddat innehåll i immateriell form. Det förklaras i skälen (skäl 22) att det i detta fall inte krävs någon fysisk leverans, eftersom tjänsterna levereras elektroniskt. Tjänster som levereras elektroniskt innefattar t.ex. molntjänster, datalagringstjänster,

webbhotell, brandväggar, sökverktyg och internetkataloger. I artikel 4.4 anges att artikel 4.1 b inte ska tillämpas på näringsidkare som är undantagna från mervärdesskatt på grundval av bestämmelserna i avdelning XII kapitel 1 i direktiv 2006/112/EG. I skälen till EU:s geoblockeringsförordning (skäl 30) förklaras det att näringsidkare som omfattas av den särskilda ordning som föreskrivs i avdelning XII kapitel 1 i direktivet inte är skyldiga att betala mervärdesskatt i den medlemsstat där de är etablerade. När dessa näringsidkare tillhandahåller tjänster som levereras elektroniskt skulle ett förbud mot att tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort innebära ett krav för dem att registrera sig för redovisning av mervärdesskatt i andra medlemsstater som skulle kunna medföra merkostnader, vilket skulle vara en oproportionerlig börda med tanke på de berörda näringsidkarnas storlek och egenskaper. Dessa näringsidkare undantas från förbudet i artikel 4.1 b så länge en sådan ordning är tillämplig.

I artikel 4.1 c anges den *tredje* situationen. Den gäller de situationer en kund avser att ta emot tjänster från en näringsidkare, förutom tjänster som levereras elektroniskt, på en fysisk plats inom territoriet för en medlemsstat där näringsidkaren bedriver verksamhet. Det förklaras i skälen (skäl 23) att sådana tjänster som omfattas av artikeln är andra tjänster än tjänster som levereras elektroniskt, såsom hotellövernattningar, idrottsevenemang, biluthyrning och inträdesbiljetter till musikfestivaler eller nöjesparker.

I artikel 4.2 förtydligas det att förbudet i artikel 4.1 inte ska hindra näringsidkare från att erbjuda allmänna villkor för åtkomst, inbegripet försäljningspriser, som skiljer sig åt mellan medlemsstater eller inom en medlemsstat och som erbjuds kunder på ett visst territorium eller vissa kundgrupper på icke-diskriminerande grund.

Artikel 4.3 anger att den omständigheten att en näringsidkare iakttar förbudet i artikel 4.1 inte i sig medför att en näringsidkare ska vara skyldig att uppfylla utomobligatoriska nationella rättsliga krav som rör respektive varor och tjänster i kundens medlemsstat eller att informera kunderna om sådana krav. I skälen (skäl 21)

förklaras att sådana utomobligatoriska nationella rättsliga krav kan vara t.ex. märkningskrav eller sektorsspecifika krav.

I artikel 4.5 finns det ett undantag till förbudet i artikel 4.1. Enligt första stycket ska förbudet i artikel 4.1 inte vara tillämpligt när en specifik bestämmelse som fastställs i unionsrätten, eller i medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med unionsrätten, hindrar näringsidkaren från att sälja varorna eller tillhandahålla tjänsterna till vissa kunder eller till kunder på vissa territorier. Enligt andra stycket ska förbudet i artikel 4.1, när det gäller försäljning av böcker, inte hindra näringsidkare från att tillämpa andra priser för kunder på vissa territorier i den utsträckning detta krävs enligt medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med unionsrätten.

5.5 Artikel 5 – förbud mot diskriminering av skäl som rör betalning

Artikel 5 innehåller bestämmelser om förbud mot diskriminering av skäl som rör betalning.

Artikel 5.1 anger att en näringsidkare får inom det utbud av betalningsmedel som denne godtar inte tillämpa olika villkor för en betalningstransaktion av skäl som rör en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, den plats där betalkontot finns, betaltjänstleverantörens etableringsort eller betalningsinstrumentets utfärdandeort inom unionen. Detta gäller under förutsättning att a) betalningstransaktionen görs i form av en elektronisk transaktion via girering, autogirering eller ett kortbaserat betalningsinstrument av samma betalmärke och kategori, b) autentiseringskraven är uppfyllda i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366, och c) betalningstransaktionerna görs i en valuta som näringsidkaren godtar.

I skäl 32 förklaras att enligt unionsrätten är näringsidkare i princip fria att besluta vilka betalningsmedel de vill godta. När näringsidkarna väl har gjort sina val bör de dock inte diskriminera kunder inom unionen genom att neka vissa transaktioner, eller genom att på annat sätt tillämpa vissa andra betalningsvillkor för dessa transaktioner av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort. Näringsidkaren bör även i fortsättningen ha rätt att ta ut icke-diskriminerande avgifter för

användning av ett betalningsinstrument, med förbehåll för vad som följer av unionsrätten.

I artikel 5.2 anges att om det finns objektiva skäl ska förbudet i artikel 5.1 inte hindra näringsidkaren från att vänta med leveransen av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna tills näringsidkaren fått en bekräftelse på att betalningstransaktionen har initierats på rätt sätt.

Artikel 5.3 föreskriver att förbudet i artikel 5.1 inte ska hindra näringsidkare från att ta ut avgifter för användning av ett kortbaserat betalningsinstrument för vilket förmedlingsavgifter inte regleras i kapitel II i förordning (EU) 2015/751 och för de betaltjänster som inte omfattas av förordning (EU) nr 260/2012, såvida inte förbudet eller begränsningen av rätten att ta ut avgifter för användning av betalningsinstrument i enlighet med artikel 62.5 i direktiv (EU) 2015/2366 har införts i den lagstiftning i medlemsstaten som näringsidkarens transaktion omfattas av. Sådana avgifter för användning av ett kortbaserat betalningsinstrument får inte överstiga näringsidkarens direkta kostnader för att använda betalningsinstrumentet.

5.6 Artikel 6 – avtal om passiv försäljning

I Artikel 6.1 anges att utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 330/2010 och artikel 101 i EUF-fördraget, ska EU:s geoblockeringsförordning inte påverka avtal som begränsar aktiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010 eller avtal som begränsar passiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010 och som avser transaktioner som inte omfattas av förbuden i artiklarna 3, 4 och 5 i EU:s geoblockeringsförordning.

Artikel 6.2 anger att bestämmelser i avtal genom vilka näringsidkare åläggs skyldigheter, när det gäller passiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010, att agera på ett sätt som strider mot förbuden i artiklarna 3, 4 och 5 i EU:s geoblockeringsförordning ska automatiskt vara ogiltiga. Syftet med artikeln framgår i skälen till förordningen (skäl 34). Där förklaras det att avtal som ålägger näringsidkare skyldigheter att inte bedriva passiv försäljning med avseende på vissa kunder eller kundgrupper

på vissa territorier i allmänhet ses som konkurrensbegränsande och normalt sett inte kan undantas från det förbud som anges i artikel 101.1 i EUF-fördraget. I fall då ett sådant undantag emellertid är tillämpligt, eller då avtalsmässiga begränsningar inte omfattas av artikel 101 i EUF-fördraget, finns det en risk att de kan användas för att kringgå bestämmelserna i EU:s geoblockeringsförordning. De relevanta bestämmelserna i sådana avtal är därför automatiskt ogiltiga om de ålägger näringsidkare skyldigheter att agera på ett sätt som strider mot de förbud som anges i EU:s geoblockeringsförordning om åtkomst till onlinegränssnitt, åtkomst till varor eller tjänster och betalning. Exempel på sådana bestämmelser är avtalsmässiga begränsningar som hindrar en näringsidkare från att tillgodose beställningar som enskilda kunder själva tar initiativ till i fråga om försäljning av varor, utan leverans, till ett område utanför det som näringsidkaren tilldelats genom avtal, av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort.

5.7 Artikel 7 – genomförande

Artikel 7.1 anger att varje medlemsstat ska utse ett eller flera organ som ska ansvara för att förordningen genomförs på ett korrekt och verkkningsfullt sätt. Medlemsstaterna ska enligt artikel 7.2 fastställa reglerna om tillämpliga åtgärder vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen och säkerställa att de genomförs. Åtgärderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt artikel 7.3 ska de åtgärder som avses i artikel 7.2 meddelas Europeiska kommissionen och offentliggöras på kommissionens webbplats.

5.8 Artikel 8 – stöd till konsumenter

Enligt artikel 8 ska varje medlemsstat utse ett eller flera organ som ska ansvara för att ge praktiskt stöd till konsumenter i händelse av en tvist mellan en konsument och en näringsidkare vid tillämpningen av förordningen. I skäl 36 förklaras att konsumenter bör ha möjlighet att vända sig till ansvariga myndigheter – däribland, om så är lämpligt, de organ som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 – för

att få stöd som underlättar lösningen av tvister med näringsidkare som uppstår vid tillämpningen av EU:s geoblockeringsförordning. I Sverige är Konsument Europa kontaktpunkt för tvistlösning på nätet i enlighet med förordning (EU) nr 524/2013.

5.9 Artikel 9 – översynsklausul

I Artikel 9 anges att senast den 23 mars 2020, och därefter vart femte år, ska Europeiska kommissionen lägga fram en rapport om utvärderingen av förordningen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Kommissionen ska därvid beakta de övergripande effekterna av förordningen på den inre marknaden och på den gränsöverskridande e-handeln, däribland i synnerhet potentiella ytterligare administrativa och ekonomiska bördor för näringsidkare till följd av att det finns olika tillämpliga konsumentavtalsrättsliga system. Rapporten ska, vid behov, åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning, mot bakgrund av den rättsliga, tekniska och ekonomiska utvecklingen. Den första utvärderingen ska särskilt bedöma tillämpningsområdet för förordningen och räckvidden av förbudet i artikel 4.1 b samt huruvida förordningen borde tillämpas även på tjänster som levereras elektroniskt och som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättsskyddade verk eller annat skyddat innehåll, inklusive försäljning av upphovsrättsskyddade verk eller skyddat innehåll i immateriell form, förutsatt att näringsidkaren har de erforderliga rättigheterna för de berörda territorierna.

5.10 Artikel 10 – ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG

I artikel 10 anges att en punkt som hänvisar till EU:s geoblockeringsförordning ska läggas till i bilagan till förordning (EG) nr 2006/2004 och förordning (EU) 2017/2394 samt i bilaga I till direktiv 2009/22/EG. I skälen till geoblockeringsförordningen (skäl 38 och 39) förklaras det att i syfte att underlätta ett

verkningsfullt genomdrivande av bestämmelserna i förordningen bör de mekanismer för säkerställande av gränsöverskridande samarbete mellan behöriga myndigheter som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 finnas tillgängliga också med avseende på dessa bestämmelser. Dessa mekanismer bör dock vara tillgängliga endast om kunden är en konsument, eftersom förordning (EG) nr 2006/2004 tillämpas uteslutande med avseende på lagar som skyddar konsumenters intressen. Förordning (EG) nr 2006/2004 bör därför ändras i enlighet med detta. Eftersom förordning (EG) nr 2006/2004 upphävs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 med verkan från och med den 17 januari 2020 bör även den förordningen ändras i syfte att bibehålla skyddet av konsumenters intressen.

För att möjliggöra talan om förbudsföreläggande i syfte att skydda konsumenternas kollektiva intressen med avseende på agerande som strider mot EU:s geoblockeringsförordning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG, bör även det direktivet ändras på så sätt att en hänvisning till förordningen inkluderas i bilaga I till det direktivet. Konsumenter bör även uppmuntras att utnyttja de mekanismer för lösning utanför domstol av tvister om avtalsförpliktelser som härrör från avtal om onlineförsäljning eller tillhandahållande av tjänster som upprättats inom ramen för förordning (EU) nr 524/2013.

5.11 Artikel 11 – slutbestämmelser

I artikel 11 anges bl.a. att förordningen ska tillämpas från och med den 3 december 2018. Artikel 6 ska dock tillämpas på bestämmelser i avtal som ingåtts före den 2 mars 2018 och som följer artikel 101 i EUF-fördraget och eventuella likvärdiga bestämmelser i nationell konkurrensrätt från och med den 23 mars 2020.

6 Förslag till genomförande av EU:s geoblockeringsförordning

EU-förordningar är, i enlighet med artikel 288 andra stycket i EUF-fördraget, till alla delar bindande och direkt tillämpliga i varje medlemsstat. De ska tillämpas av domstolar och myndigheter i medlemsstaterna som direkt gällande rätt och de kan åberopas av enskilda. EU:s geoblockeringsförordning är således bindande och direkt tillämplig i Sverige.

En EU-förordning får inte inkorporeras eller transformeras till nationell rätt och medlemsstaterna får inte utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i förordningen. Det förekommer dock att EU-förordningar innehåller bestämmelser som medför en skyldighet för medlemsstaterna att anta nationella bestämmelser i vissa frågor. En EU-förordning hindrar normalt inte heller att en medlemsstat inför regler av verkställande karaktär. Exempelvis kan det behövas nationella regler om vilken myndighet som ska ansvara för tillämpningen av förordningens bestämmelser.

Vad gäller EU:s geoblockeringsförordning finns det behov av att komplettera artiklarna 7.1 och 7.2 med nationella bestämmelser.

6.1 En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning

Förslag: En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning ska införas. Av en inledande bestämmelse ska det framgå att de termer och uttryck som används i lagen är desamma som i EU:s geoblockeringsförordning.

Skälen för förslaget: EU:s geoblockeringsförordning förutsätter att vissa kompletterande bestämmelser införs på nationell nivå. En del av dessa bestämmelser måste meddelas i lag, då de innefattar skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning bör därför införas i en ny lag. Lagen bör kompletteras med en förordning.

Vad som avses med olika termer och uttryck som används i EU:s geoblockeringsförordning anges i artikel 2 i förordningen. För att det inte ska råda något tvivel om att de termer och uttryck som används i lagen är desamma som i EU:s geoblockeringsförordning bör detta framgå av en inledande bestämmelse i lagen.

Hänvisningsteknik

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I denna lag har statisk hänvisning valts när det gäller påförande av sanktionsavgift för överträdelse av EU:s geoblockeringsförordning, se avsnitt 6.3.1. Detta då sanktionsavgift har en straffliknande karaktär. I övrigt har dynamiska hänvisningar valts då det är fråga om upplysningsbestämmelser.

6.2 Tillsyn

Förslag: Det ska i lagen anges att regeringen bestämmer vilken eller vilka myndigheter som ska utöva tillsyn enligt artikel 7.1 i EU:s geoblockeringsförordning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om tillsynen.

Skälen för förslaget: Som anges i artikel 7.1 i EU:s geoblockeringsförordning ska varje medlemsstat utse ett eller flera organ som ska ansvara för att förordningen genomförs på ett korrekt och verkkningsfullt sätt. I skälen till förordningen (skäl 35)

anges att organen kan inbegripa domstolar eller administrativa myndigheter. I förordningen anges inte närmare hur artikel 7.1 ska genomföras och tillämpas av medlemsstaterna. Det rimliga får anses vara att det handlar om att medlemsstaterna har en skyldighet att utöva tillsyn över näringsidkare som omfattas av förordningen och se till att förordningen inte överträds. Regeringen behöver därmed utse en eller flera myndigheter som ska ha detta tillsynsansvar.

Av artiklarna 3, 4 och 5 i förordningen framgår att rätten att inte bli omotiverat geoblockerad eller på annat sätt diskriminerad omfattar dels kunder som är konsumenter, dels kunder som är företag som för slutanvändning tar emot en tjänst eller köper en vara. Härav följer att den tillsyn som ska bedrivas kommer att avse två olika kundgrupper. Det får på förordningsnivå beslutas vilken eller vilka myndigheter som ska bedriva tillsynen av näringsidkare vad gäller deras behandling av dessa kundgrupper.

När det gäller vilken eller vilka myndigheter som bör åläggas tillsynsansvar enligt EU:s geoblockeringsförordning bör beaktas att syftet med förordningen är att åtgärda omotiverad geoblockering genom att undanröja vissa hinder på den inre marknaden. Förordningen innehåller bestämmelser som ger vissa rättigheter till kunder – dvs. i detta fall både konsumenter och företag – genom förbud mot geoblockering och diskriminering på grund av en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort. Det finns ett antal svenska myndigheter som utifrån olika aspekter arbetar med angränsande frågeställningar till de som nu aktualiseras. Det finns dock inte någon myndighet som i dag specifikt ansvarar för de frågor som föranleds av genomförandet av EU:s geoblockeringsförordning. På grund av det och eftersom förordningen ger rättigheter till både konsumenter och vissa företag är det inte givet hur tillsynen bör organiseras. Det kan inte uteslutas att tillsynen kan fördelas på flera myndigheter för olika delar av förordningens efterlevnad. Det är dock en fråga som regeringen bör få besluta om.

Det kommer sannolikt att krävas föreskrifter som anger hur tillsynen ska utföras och vilka befogenheter tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna ska ha till sitt förfogande för att se till att EU:s geoblockeringsförordning genomförs på ett korrekt och verkningfullt sätt. Det kan t.ex. handla om att

tillsynsmyndigheten ska kunna utföra dokumentkontroll, kräva att näringsidkaren tillhandahåller information om transaktioner, få tillträde till lokaler samt kontroll av relevant utrustning som näringsidkaren förfogar över. Därför bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om tillsynen. Det bör således införas ett bemyndigande i lagen om detta.

Bestämmelser om överklagande av tillsynsmyndighetens beslut finns i förvaltningslagen (2017:900).

6.3 Sanktionsavgift

6.3.1 Sanktionsavgift för överträdelse av förbuden i EU:s geoblockeringsförordning

Förslag: En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot artikel 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen.

Avgiften ska tillfalla staten.

Skälen för förslaget:

Straff eller sanktionsavgift?

Som anges i avsnitt 5.7 ska medlemsstaterna fastställa reglerna om tillämpliga åtgärder vid överträdelse av bestämmelserna i EU:s geoblockeringsförordning och säkerställa att de genomförs. Åtgärderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Både kriminalisering och påförande av sanktionsavgift vid överträdelse av artiklarna 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning kan i sig anses uppfylla förordningens krav. Frågan är då vad som är lämpligast i detta fall. I lagstiftning som har genomfört eller kompletterat EU:s produktlagstiftning, t.ex. lagen (2011:579) om leksakers säkerhet och lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar, har man ofta valt att påföra sanktionsavgift vid överträdelse av lagen.

En sanktionsavgift får anses vara ett effektivt styrmedel för att beivra överträdelser av EU:s geoblockeringsförordning. En fördel med sanktionsavgifter är att de kan åläggas såväl fysiska som

juridiska personer, och kan utformas så att de blir i hög grad vinsteliminierande. En annan fördel är att det får förmodas vara lättare för en tillsynsmyndighet än för polis och åklagare att upptäcka och utreda överträdelser av förbuden i EU:s geoblockeringsförordning.

Sammanfattningsvis är bedömningen att sanktionsavgifter är ett effektivt, proportionellt och avskräckande verktyg för att beivra överträdelser av EU:s geoblockeringsförordning. Ett regelverk för påförande av sanktionsavgifter bör därför införas i lagen.

Sanktionsavgift vid överträdelse av artiklarna 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning

I avsnitt 5.3–5.5 beskrivs artiklarna 3–5 i EU:s geoblockeringsförordning. Det är endast dessa artiklar i förordningen som innehåller förbud, och som därmed kan överträdas. Övriga artiklar i förordningen innehåller inga förbud. Därmed är det överträdelser av artiklarna 3, 4 eller 5 som medlemsstaterna är skyldiga att beivra. Således ska sanktionsavgift kunna påföras vid överträdelse av de här artiklarna.

Exempel på överträdelser är att näringsidkaren i strid med artikel 3, 4 eller 5 har blockerat eller begränsat åtkomst till sin webbplats, tar ut ett högre pris på sin vara på grund av var kunden bor, eller inte accepterar kundens betalkort eftersom det är utfärdat i ett visst land inom EU.

Eftersom sanktionsavgift har en straffliknande karaktär ska bestämmelsen hänvisa till EU:s geoblockeringsförordning i den gällande lydelsen (en s.k. statisk hänvisning, se avsnitt 6.1).

Sanktionsavgift vid uppsåt eller oaktsamhet

Man kan tänka sig att sanktionsavgift ska påföras vid alla objektivt konstaterade överträdelser av artikel 3, 4 eller 5 (s.k. strikt ansvar). Ett alternativ till detta är att det ska krävas att näringsidkaren har agerat oaktsamt eller med uppsåt för att avgift ska påföras. För att ett system med strikt ansvar ska vara försvarbart ur rättssäkerhetssynpunkt bör det förutsättas att det finns starkt stöd för en presumtion att överträdelser inte kan ske på annat sätt än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet.

Ett system med strikt ansvar innebär som sagt att sanktionsavgift ska påföras vid alla objektivt konstaterade

överträdelser. För att förhindra att sanktionsavgift påförs i vad som får betecknas som uppenbart oskäligen fall kan ett system med strikt ansvar kompletteras med en bestämmelse som anger att avgift inte ska påföras när detta vore oskäligt. Det skulle t.ex. kunna vara fråga om fall där överträdelserna har berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett, eller inte kunde påverka.

Vad gäller valet mellan ett system med strikt ansvar eller att kräva att näringsidkaren har agerat oaktsamt eller med uppsåt för att avgift ska kunna påföras, bör det beaktas att det inte är uteslutet att en näringsidkare kan bryta mot något av förbuden i artiklarna 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning trots att denne har vidtagit rimliga försiktighetsåtgärder. Det kan t.ex. uppstå missförstånd mellan näringsidkaren och kunden vad gäller olika typer av medgivanden för omdirigering på en webbplats. Det kan vidare finnas osäkerhet, t.ex. av tekniska skäl, om var kunden bor, är etablerad eller har sin nationalitet. I sådana fall bör näringsidkaren inte påföras en sanktionsavgift. I ett system med strikt ansvar skulle sanktionsavgift kunna undvikas i dessa fall genom att det bedöms vara oskäligt att påföra en avgift. Om det i stället ska ske en prövning av subjektiva rekvisit kan en sanktionsavgift undvikas genom att näringsidkaren inte bedöms ha haft uppsåt eller varit oaktsam. Som nämns ovan kan det tänkas föreligga flera olika omständigheter som föranleder att en sanktionsavgift inte ska påföras och det kan röra frågor om vad näringsidkaren borde ha förutsett. Därför förefaller ett system med prövning av uppsåt och oaktsamhet vara mest ändamålsenligt.

Det lämpligaste och mest rättssäkra bör alltså vara att det ska krävas uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska påföras. En sådan reglering bör anses uppfylla kraven i artikel 7.2 i EU:s geoblockeringsförordning och ligga i linje med dess krav på proportionalitet.

6.3.2 Förfarandet för påförande av sanktionsavgift

Förslag: Frågor om påförande av sanktionsavgift ska prövas av en allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras hos den

förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

Skälen för förslaget: Påförande av sanktionsavgift av det slag som har föreslagits bör lämpligen prövas av en allmän förvaltningsdomstol i första instans. Förvaltningsdomstolarna dömer redan i dag i olika typer av mål som rör påförande av sanktionsavgift, antingen efter ansökan till domstolen eller genom att tillsynsmyndighetens avgiftsbeslut överklagas. Domstolarna är därmed bekanta med att pröva avgiftsfrågor. Det förefaller som utgångspunkt också vara lämpligast att bedömningar vad gäller uppsåt och oaktsamhet görs av en domstol i stället för av en myndighet. Eftersom det finns skäl att anta att det kommer att aktualiseras relativt få ärenden om påförande av sanktionsavgift (jfr avsnitt 7.1) är det vidare lämpligt att domstolarna, med den erfarenhet de har, som första instans får ta ställning till avgiftsfrågan. Tillsynsmyndighetens ska ansöka om påförande av sanktionsavgift hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets myndigheten är belägen. I 33 och 34 §§ i förvaltningsprocesslagen (1971:291) finns det bestämmelser om överklagande av förvaltningsrättens beslut i sådana mål.

Ett alternativt förfarande skulle kunna vara att beslut om påförande av sanktionsavgift fattas av tillsynsmyndigheten som första instans med möjlighet att överklaga beslutet till allmän förvaltningsdomstol. En sådan ordning följer det sedvanliga förfarandet där förvaltningsdomstol överprövar en myndighets beslut. Denna ordning förekommer också i flertalet lagar rörande påförande av sanktionsavgifter, exempelvis på finansmarknadsområdet i förhållande till juridiska personer. Om en sådan ordning är lämplig beror på omständigheterna i det enskilda fallet, exempelvis om det blir fråga om att pröva subjektiva rekvisit och om sanktionerna främst kommer att rikta sig mot fysiska eller juridiska personer.

6.3.3 Sanktionsavgiftens storlek

Förslag: En sanktionsavgift ska fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor.

Avgiften ska inte få överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen ska avse omsättningen närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning saknas, kan antas vara missvisande eller är bristfälliga, ska årsomsättningen få uppskattas.

Om en ansökan om sanktionsavgift riktas mot flera näringsidkare, ska avgiften fastställas särskilt för var och en av dem.

När en sanktionsavgift fastställs ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

Sanktionsavgift ska inte dömas ut i ringa fall.

Sanktionsavgiften ska få efterges eller sättas ned, om det finns synnerliga skäl för det.

Skälen för förslaget: För att säkerställa att sanktionsavgiften är avskräckande behöver det finnas en stor vidd i storleken på den avgift som kan påföras. För att undvika att avgiften slår för hårt mot inte minst små företag bör den dock inte få överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Samma ram för sanktionsavgiftens storlek finns återspeglad i nationella bestämmelser som genomför EU:s produkt- och konsumentskyddslagstiftning, bl.a. i produktsäkerhetslagen (2004:451), lagen (2011:579) om leksakers säkerhet, lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar samt radioutrustningslagen (2016:392). Avgiftsramen får därmed anses vara väl avvägd.

Överträdelser av artiklarna 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning kan antas vara av varierande art och karaktär. Vissa åtgärder av näringsidkare kan antas medföra endast en mindre omfattande blockering eller begränsning vad gäller åtkomst till onlinegränssnitt. Andra åtgärder kan leda till att kunden helt blockeras, t.ex. att den inte i någon omfattning kan ta del av erbjudanden på näringsidkarens hemsida. På liknande sätt kan det från fall till fall variera i vilken omfattning, och hur, kunder som vill köpa varor, ta emot tjänster samt betala för dessa diskrimineras, och därmed lider ekonomisk skada.

För att den sanktionsavgift som påförs näringsidkaren ska uppfylla kraven i EU:s geoblockeringsförordning på att vara effektiv, proportionerlig och avskräckande bör särskild hänsyn tas

till hur allvarlig överträdelsen är, när sanktionsavgiften ska fastställas. Ju allvarligare överträdelsen är, desto starkare skäl finns det att påföra en hög sanktionsavgift. Något som kan ses som särskilt allvarligt är om näringsidkaren mer systematiskt bryter mot förbuden eller om den aktuella överträdelsen har skapat särskild stor skada hos kunden.

Det kan inte uteslutas att det i vissa fall, när överträdelsen är ringa, kan uppfattas som stötande och oproportionerligt att döma ut en sanktionsavgift. En sanktionsavgift bör därför inte påföras i ringa fall.

Det bör också finnas en möjlighet att efterge avgiften, eller sätta ned den, om det finns synnerliga skäl för detta. Det finns då möjligheter för domstolen att ta hänsyn till förmildrande förhållanden hos näringsidkaren, t.ex. ekonomiska förhållanden eller privata förhållanden, så som allvarlig sjukdom.

6.3.4 Delgivning och preskription

Förslag: Sanktionsavgift ska få dömas ut bara om ansökan har delgetts den som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Avgiften ska falla bort, om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

Skälen för förslaget: Det är rimligt att det finns en bortre gräns för hur länge man kan vänta med att initiera ett straff mot en överträdelse som har upphört. Det bör därför införas en bestämmelse som anger att sanktionsavgift ska få dömas ut bara om ansökan har delgetts den näringsidkare som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

Vidare bör en sanktionsavgift falla bort om förvaltningsdomstolens dom inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

6.3.5 Betalning

Förslag: En sanktionsavgift ska betalas inom trettio dagar efter det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen.

Sanktionsavgiften ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften inte har betalats inom trettio dagar eller den längre tid som anges i domen, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Det ska i lagen upplysas om att bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Skälen för förslaget: På likande sätt som i bl.a. produktsäkerhetslagen (2004:451), lagen (2011:579) om leksakers säkerhet, lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar samt radioutrustningslagen (2016:392) bör det införas en bestämmelse som anger att en sanktionsavgift ska betalas inom trettio dagar från det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen samt att en avgift som inte har betalats inom angiven tid ska lämnas för indrivning. I angivna lagar hänvisas till att bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Det är därför lämpligt att även denna lag innehåller en sådan hänvisning.

Regeringen bör på förordningsnivå bestämma till vilken eller vilka myndigheter sanktionsavgiften ska betalas.

6.4 Stöd till konsumenter

Bedömning: Regeringen bör utse Konsument Europa som ansvarigt organ för att ge praktiskt stöd till konsumenter i händelse av en tvist mellan en konsument och en näringsidkare vid tillämpningen av EU:s geoblockeringsförordning.

Skälen för bedömningen: Konsument Europa bör ensamt kunna ansvara för att ge det praktiska stöd till konsumenter som krävs enligt artikel 8 i EU:s geoblockeringsförordning. I Sverige är Konsument Europa kontaktpunkt enligt förordning (EU) nr 524/2013. Konsument Europa är organisatoriskt en del av

Konsumentverket. Det praktiska stöd som anges i artikel 8 får anses ligga inom Konsument Europas nuvarande uppdrag, se avsnitt 5.8. Regeringen bör därför på förordningsnivå, genom en ändring i förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket, utse Konsument Europa som ansvarigt organ enligt artikel 8.

6.5 Sekretess i tillsynen

Bedömning: Det är för tidigt att avgöra om det finns behov av nya bestämmelser som anger vilken sekretess som ska gälla i tillsynsmyndighetens verksamhet.

Skälen för bedömningen: EU:s geoblockeringsförordning ställer i sig inga krav på sekretess. Däremot aktualiserar lagförslaget i den här promemorian frågor om sekretess, framför allt vad gäller den tillsynsverksamhet som ska bedrivas. Det är nödvändigt att det finns tydliga regler för vad som ska gälla för de uppgifter om näringsidkare och deras kunder som tillsynsmyndigheten tar del av inom ramen för sin tillsyn.

Enligt 30 kap. 23 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, i en statlig myndighets verksamhet som består i utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt. Sekretessen gäller dels för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, dels för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Enligt 9 § första stycket offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) gäller sekretess, i den utsträckning som anges i bilagan till förordningen, i statliga myndigheters verksamhet, som består i utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt. Sekretess gäller för uppgift om en enskilds

affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Sekretess gäller även för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Regleringarna 30 kap. 23 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen samt 9 § första stycket offentlighets- och sekretessförordningen får i sig anses täcka de behov av sekretess som kan finnas i tillsynsmyndighetens verksamhet. En förutsättning är dock att verksamheten omfattas av bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen. Eftersom sekretessen enligt bilagan ser olika ut för olika verksamheter hos olika myndigheter är det inte möjligt att i nuläget – innan regeringen har bestämt vilken eller vilka myndigheter som ska bedriva tillsyn enligt EU:s geoblockeringsförordning samt föreskrifter har utformats om hur tillsynen ska bedrivas – ta ställning till om bilagan behöver ändras. Ett sådant ställningstagande får således avvaktas.

6.6 Ikraftträdande m.m.

Förslag: Lagen ska träda i kraft den 3 december 2018.

Bedömning: Det ska inte införas någon övergångsbestämmelse.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 11 i EU:s geoblockeringsförordning ska förordningen tillämpas från och med den 3 december 2018. Det är därmed naturligt att den föreslagna lagen träder i kraft samma datum. Det finns inget behov av en övergångsbestämmelse.

7 Konsekvenser

7.1 Staten och domstolarna

De svenska bestämmelser som kompletterar EU:s geoblockeringsförordning innebär att det kommer att utses en eller flera tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter kommer att utföra tillsyn i enlighet med föreskrifter som beslutas av regeringen eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Det kan vara svårt att på förhand uppskatta hur mycket resurser som krävs för sådan tillsyn. Europeiska kommissionen har i sin konsekvensanalys av förslaget till EU:s geoblockeringsförordning redovisat att den under perioden 2007–2015 har fått vetskap om 1 500 klagomål med ursprung i åtta olika medlemsstater, såvitt avser artiklarna 3 och 4 i den slutliga förordningen, dvs. förbuden mot blockering eller begränsning av åtkomst till onlinegränssnitt samt tillämpning av olika allmänna villkor för åtkomst till varor eller tjänster. Det redovisas i konsekvensanalysen inte vilka medlemsstater klagomålen rör. Det låga antalet klagomål i sig, under en förhållandevis lång tidsperiod, får anses vara en indikation på att den tillsyn som ska bedrivas – såväl aktivt tillsynsarbete som mer passiv hantering och utredning av inkomna klagomål – inte kommer att vara omfattande, och därmed inte heller kräva några större resursökningar. Sammantaget bedöms tillsynsarbetet kunna skötas inom ramen för befintliga anslag.

Utifrån kommissionens konsekvensanalys kan man dra slutsatsen att det sannolikt inte kommer att tillkomma särskilt många ärenden där det kan konstateras att en näringsidkare har brutit mot förbuden i EU:s geoblockeringsförordning. Därmed kommer antalet ansökningar om påförande av sanktionsavgift hos den eller de aktuella förvaltningsrätterna att bli få. Bedömningen blir därmed att lagförslaget inte medför något behov av att

tillskjuta medel till domstolarna. Det finns heller inte behov av att tillskjuta medel till Kronofogdemyndigheten för arbetet med indrivning av obetalda sanktionsavgifter.

Det kan tänkas uppstå något eller några ärenden per år där konsumenter vänder sig till Konsument Europa för att få praktiskt stöd i händelse av en tvist mellan konsumenten och en näringsidkare vid tillämpningen av EU:s geoblockeringsförordning. Det arbete detta föranleder bedöms kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag.

7.2 Konsumenter och företag som är slutanvändare

Konsumenter samt företag som för slutanvändning köper tjänster och varor förväntas gynnas av EU:s geoblockeringsförordning. Enligt Europeiska kommissionens konsekvensanalys kommer kunder att få ökad tillgång till webbsidor och därmed ökad information, ökade valmöjligheter och lägre priser vad gäller köp av varor och tjänster. De kommer även att gynnas av att kunna få hjälp av Konsument Europa vid tvister som kan komma att uppstå.

7.3 Företag som säljer varor och tjänster

Efterlevandet av EU:s geoblockeringsförordningen i sig kommer att medföra vissa kostnader för företag som säljer varor och tjänster. Utöver dessa kostnader kan det tillkomma kostnader med anledning av lagförslaget med kompletterande bestämmelser till förordningen. Dessa är framförallt kostnader för att efterleva eventuella åtgärder och beslut av tillsynsmyndigheten. Sådana kostnader bör dock uppstå sällan och vara begränsade med tanke på det låga antal ärenden hos tillsynsmyndigheten som förväntas.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering

Tillämpningsområde och definitioner

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EU:s geoblockeringsförordning).

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU:s geoblockeringsförordning.

Bestämmelsen, som behandlas i avsnitt 6.1, anger i dess första stycke att lagen kompletterar EU:s geoblockeringsförordning.

Av *andra stycket* framgår att de termer och uttryck som används i lagen har samma betydelse som i EU:s geoblockeringsförordning.

Tillsyn

2 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn enligt artikel 7.1 i EU:s geoblockeringsförordning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillsyn enligt första stycket.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.2. Paragrafens första stycke anger att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn enligt artikel 7.1 i EU:s geoblockeringsförordning.

I *andra* stycket ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om tillsynen.

Sanktionsavgift

3 § *En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot artikel 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen.*

Avgiften tillfaller staten.

Bestämmelsen, som behandlas i avsnitt 6.3.1, anger i *första* stycket att en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot artiklarna 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning ska åläggas att betala en sanktionsavgift. Med näringsidkare avses en fysisk eller juridisk person, offentligägd eller privatägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke samt varje annan person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning. Hänvisningen till EU:s geoblockeringsförordning är en s.k. statisk hänvisning.

I *andra* stycket anges att sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

4 § *Frågor om påförande av sanktionsavgift enligt 3 § prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.*

I bestämmelsen anges att det är tillsynsmyndigheten som ansöker om påförande av sanktionsavgift. Ansökan ska lämnas in till, och prövas, av den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.2.

5 § *Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor.*

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen ska avse omsättningen närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, kan antas vara missvisande eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas.

Om ansökan riktas mot flera näringsidkare, ska avgiften fastställas särskilt för var och en av dem.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.3. I paragrafens *första stycke* regleras avgiftens storlek.

I *andra stycket* anges att sanktionsavgiften inte får överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Paragrafen anger även hur årsomsättningen ska fastställas.

I *tredje stycket* anges att om en ansökan riktas mot flera näringsidkare ska avgiften fastställas för var och en av näringsidkarna.

6 § *När sanktionsavgift fastställs ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.*

I ringa fall ska någon sanktionsavgift inte dömas ut.

Avgiften får efterges eller sättas ned, om det finns synnerliga skäl för det.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.3. Vid fastställandet av sanktionsavgiften ska enligt *första stycket* särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen av EU:s geoblockeringsförordning är.

Överträdelser som är ringa ska enligt *andra stycket* inte föranleda att sanktionsavgift döms ut.

Genom *tredje stycket* införs en möjlighet att efterge avgiften eller sätta ned den, om det finns synnerliga skäl. Det kan t.ex. handla om att allvarlig sjukdom eller något annat personligt förhållande hos näringsidkaren har föranlett överträdelsen av EU:s geoblockeringsförordning.

7 § *Sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts den som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde.*

En sanktionsavgift faller bort, om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

Paragrafen innehåller bestämmelser om delgivning och preskription. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.4.

I *första stycket* anges att en sanktionsavgift endast får dömas ut om ansökan har delgetts som anspråket riktar sig mot inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

I *andra stycket* anges att en sanktionsavgift faller bort om domen inte har kunnat verkställas inom fem år från det att den vann laga kraft.

8 § *Sanktionsavgifter ska betalas inom trettio dagar efter det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen.*

Sanktionsavgifter ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer. Om en avgift inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Paragrafen anger när och till vem sanktionsavgiften ska betalas liksom vad myndigheten ska iaktta när avgiften inte betalas inom rätt tid. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.5.

I bestämmelsens *första stycke* anges att sanktionsavgiften ska betalas inom trettio dagar från det att domen har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i domen.

I bestämmelsens *andra stycke* anges att sanktionsavgift ska betalas till den myndighet regeringen bestämmer. Om avgiften inte betalas ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Frågor om ikraftträdande m.m. behandlas i avsnitt 6.6. Lagen föreslås träda i kraft den 3 december 2018.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2018/302

av den 28 februari 2018

om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING,

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) För att förverkliga den inre marknads fulla potential som ett område utan inre gränser där den fria rörligheten för bland annat varor och tjänster är tryggad, räcker det inte med att avskaffa enbart statliga hinder mellan medlemsstaterna. Ett sådant avskaffande kan sättas ur spel genom att privata aktörer inför hinder som inte är förenliga med friheterna på den inre marknaden. Detta inträffar när näringsidkare som bedriver verksamhet i en medlemsstat blockerar eller begränsar åtkomsten till sina onlinegränssnitt, såsom webbplatser och appar, för kunder från andra medlemsstater som vill ingå gränsöverskridande transaktioner (så kallad *geoblockering*). Det inträffar också när vissa näringsidkare tillämpar andra allmänna villkor för åtkomst till sina varor och tjänster för sådana kunder från andra medlemsstater, både online och offline. Även om sådan särbehandling i vissa fall kan vara objektivt motiverad innebär somliga näringsidkares metoder i andra fall att åtkomst till varor eller tjänster nekas eller begränsas för kunder som vill ingå gränsöverskridande transaktioner, eller att somliga näringsidkare tillämpar olika allmänna villkor för åtkomst i detta avseende, som inte är objektivt motiverade.
- (2) Det finns olika bakomliggande orsaker till att företag, särskilt mikroföretag och små och medelstora företag, tillämpar olika allmänna villkor för åtkomst. I många fall bidrar skilda rättsliga förutsättningar, den osäkerhet om rättsläget som detta skapar, de därmed förknippade riskerna med avseende på tillämpliga lagar om konsumentskydd, miljö- eller märkningslagstiftning, beskattnings- och skattefrågor, leveranskostnader eller språkkrav till näringsidkares ovilja att inleda affärsrelationer med kunder från andra medlemsstater. I andra fall

⁽¹⁾ EUT C 34, 2.2.2017, s. 93.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 6 februari 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 27 februari 2018.

delar näringsidkare på ett konstgjort sätt upp den inre marknaden längs inre gränser och hämmar den fria rörligheten för varor och tjänster, vilket begränsar kundernas rättigheter och hindrar dem från att dra fördel av större valmöjligheter och optimala villkor. Sådana diskriminerande metoder är en viktig bidragande faktor till att de gränsöverskridande transaktionerna är relativt få inom unionen, även inom elektronisk handel, vilket hindrar den inre marknaden från att uppnå sin fulla tillväxtpotential. Därför bör denna förordning förtydliga i vilka situationer sådan särbehandling inte kan vara motiverad och därigenom ge alla som deltar i gränsöverskridande transaktioner klarhet och säkerhet om rättsläget och säkerställa att regler om icke-diskriminering kan tillämpas och genomdrivas på ett verkningsfullt sätt inom hela den inre marknaden. Att undanröja omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kundernas nationalitet, bosättningsort eller etableringsort skulle kunna främja tillväxt och ge konsumenterna större valmöjligheter på hela den inre marknaden.

- (3) Denna förordning syftar till att åtgärda omotiverad geoblockering genom att undanröja vissa hinder för den inre marknads funktion. Hänsyn måste dock tas till att många skillnader i medlemsstaternas lagstiftning, såsom de som resulterar i olika nationella normer eller en avsaknad av ömsesidigt erkännande eller harmonisering på unionsnivå, fortfarande utgör betydande hinder för den gränsöverskridande handeln. Dessa hinder fortsätter att orsaka fragmentering av den inre marknaden som ofta får till följd att näringsidkare använder sig av geoblockering. Europaparlamentet, rådet och kommissionen bör därför fortsätta att ta itu med dessa hinder i syfte att minska marknadsfragmenteringen och fullborda den inre marknaden.
- (4) Enligt artikel 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG⁽¹⁾ ska medlemsstaterna se till att tjänsteleverantörer som är etablerade i unionen inte behandlar tjänstemottagare olika på grundval av deras nationalitet eller bosättningsort. Den bestämmelsen har emellertid inte haft full verkan när det gäller att bekämpa diskriminering och har inte i tillräcklig utsträckning minskat osäkerheten om rättsläget. Denna förordning syftar till att ytterligare klargöra artikel 20 i direktiv 2006/123/EG genom att ange vissa situationer där särbehandling på grund av nationalitet, bosättningsort eller etableringsort inte kan motiveras med hänvisning till den bestämmelsen. Denna förordning bör dock ha företräde i de fall där konflikt uppstår med bestämmelserna i direktiv 2006/123/EG. Dessutom kan omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av nationalitet, bosättningsort eller etableringsort också uppstå som en följd av agerande av näringsidkare som är etablerade i tredjeländer, en situation som inte omfattas av det direktivet.
- (5) De riktade åtgärder som anges i denna förordning, som fastställer tydliga, enhetliga och verkningsfulla bestämmelser om ett utvalt antal frågor, är nödvändiga för att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl och för att främja tillgång till och den fria rörligheten för varor och tjänster i hela unionen utan diskriminering på grund av nationalitet, bosättningsort eller etableringsort. Åtgärderna bör syfta till att öka kundernas valmöjligheter och åtkomst till varor och tjänster, samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till näringsidkarnas frihet att formulera sin affärspolicy i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
- (6) Denna förordning syftar till att förhindra diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, inklusive omotiverad geoblockering, vid gränsöverskridande transaktioner mellan en näringsidkare och en kund som rör försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster inom unionen. Målet med förordningen är att motverka både direkt och indirekt diskriminering. Målet med förordningen är alltså även att omfatta omotiverad särbehandling på grundval av andra särskiljande kriterier som leder till samma resultat som tillämpningen av kriterier som direkt grundar sig på kunders nationalitet eller bosättningsort – oavsett om den berörda kunden permanent eller tillfälligt befinner sig i en annan medlemsstat – eller etableringsort. Sådana andra kriterier kan i synnerhet tillämpas på grundval av information som anger var kunderna fysiskt befinner sig, såsom den IP-adress som används för åtkomst till ett onlinegränssnitt, den adress som uppges för varuleveransen, valet av språk eller den medlemsstat där kundens betalningsinstrument har utfärdats.
- (7) Denna förordning bör inte tillämpas i situationer som är rent interna för en medlemsstat, där alla relevanta aspekter av transaktionen är begränsade till en enda medlemsstat, i synnerhet kundens eller näringsidkarens nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, platsen för utförande, det betalningsmedel som används vid transaktionen eller erbjudandet samt användningen av ett onlinegränssnitt.
- (8) En del rättsliga och administrativa hinder för näringsidkare har avskaffats runt om i unionen för vissa tjänstesektorer som en följd av tillämpningen av direktiv 2006/123/EG. Följaktligen bör det säkerställas att det

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

materiella tillämpningsområdet för denna förordning är förenligt med tillämpningsområdet för direktiv 2006/123/EG. I enlighet med detta bör denna förordning tillämpas bland annat på icke-audiovisuella tjänster som levereras elektroniskt och som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättskyddade verk eller annat skyddat innehåll, dock med förbehåll för det särskilda undantag och den efterföljande utvärdering av det undantaget som föreskrivs i denna förordning. Audiovisuella tjänster, inklusive tjänster som främst syftar till att ge åtkomst till sändningar av idrottsevenemang och som tillhandahålls på grundval av exklusiva territoriella licenser är undantagna från denna förordnings tillämpningsområde. Åtkomst till finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag, däribland betaltjänster, bör därför också undantas, utan att det påverkar tillämpningen av denna förordnings bestämmelser om icke-diskriminering vid betalningar.

- (9) Diskriminering kan också förekomma när det gäller tjänster inom transportsektorn, i synnerhet vid försäljning av biljetter för persontransport. Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1008/2008⁽¹⁾, (EU) nr 1177/2010⁽²⁾ och (EU) nr 181/2011⁽³⁾ innehåller i det avseendet emellertid redan omfattande diskrimineringsförbud som omfattar alla diskriminerande metoder som den här förordningen syftar till att åtgärda. Avsikten är vidare att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007⁽⁴⁾ inom en snar framtid ska ändras i detta avseende. Tjänster inom transportsektorn bör av denna orsak, och för att säkerställa förenlighet med tillämpningsområdet för direktiv 2006/123/EG, inte omfattas av den här förordningen.
- (10) Om en näringsidkare erbjuder ett paket som kombinerar flera tjänster, eller ett paket av varor i kombination med tjänster, och en eller flera av dessa tjänster skulle ha omfattats av denna förordning om de hade erbjudits separat medan en eller flera andra tjänster inte skulle ha gjort det, bör den näringsidkaren antingen rätta sig efter de förbud som fastställs i denna förordning med avseende på hela paketet, eller åtminstone separat erbjuda tjänster som omfattas av denna förordning, om kunderna erbjuds de tjänsterna separat av samma näringsidkare. Näringsidkare som tillhandahåller en tjänst eller en vara separat utanför ett paket bör även i fortsättningen ha frihet att bestämma vilket pris som ska gälla för en sådan tjänst eller vara utanför ett paket, förutsatt att de inte tillämpar olika prissättning av skäl som rör nationalitet, bostättsort eller etableringsort.
- (11) Denna förordning bör inte påverka de tillämpliga reglerna på skatteområdet, eftersom fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) anger en specifik grund för åtgärder på unionsnivå när det gäller skattefrågor.
- (12) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽⁵⁾ får valet av tillämplig lag på ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare som bedriver sin affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort, eller som på något sätt riktar sin verksamhet till det landet, eller till flera länder inbegripet det landet, inte medföra att konsumenten berövas det skydd som tillförsäkras denne genom bestämmelser som enligt lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort inte kan avtalas bort. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012⁽⁶⁾ får konsumenten, i frågor som rör ett avtal mellan en konsument och en person som bedriver affärsverksamhet eller yrkesverksamhet i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller som på något sätt riktar sådan verksamhet till den medlemsstaten, eller till flera stater inbegripet den medlemsstaten, väcka talan mot den andra avtalsparten vid domstolarna i den medlemsstat där konsumenten har hemvist, och talan mot en konsument får väckas endast vid de domstolarna.
- (13) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av unionsrätt i fråga om civilrättsligt samarbete, i synnerhet inte de bestämmelser om tillämplig lag för avtalsförpliktelser och domstols behörighet som fastställs i förordningarna (EG) nr 593/2008 och (EU) nr 1215/2012. I synnerhet bör den omständigheten att en

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 334, 17.12.2010, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 55, 28.2.2011, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (EUT L 315, 3.12.2007, s. 14).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträtts område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

näringsidkare följer den här förordningen inte i sig tolkas som att näringsidkaren riktar verksamhet till konsumentens medlemsstat i den mening som avses i artikel 6.1 b i förordning (EG) nr 593/2008 och i artikel 17.1 c i förordning (EU) nr 1215/2012. Vid fastställande av tillämplig lag och behörig domstol bör därför den omständigheten att näringsidkaren inte blockerar eller begränsar åtkomsten till ett onlinegränssnitt för konsumenter från en annan medlemsstat, inte tillämpar olika allmänna villkor för åtkomst i de fall som anges i denna förordning eller inte tillämpar olika villkor för betalningstransaktioner inom det utbud av betalningsmedel som näringsidkaren godtagit inte i sig anses innebära att "näringsidkaren riktar sin verksamhet till konsumentens medlemsstat". Inte heller bör en näringsidkare enbart på dessa grunder anses rikta verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist, om näringsidkaren tillhandahåller konsumenten information och stöd efter ingåendet av det avtal som är resultatet av att näringsidkaren följer den här förordningen.

- (14) När det gäller innebörden i och tillämpningen av begreppet *tjänster som levereras elektroniskt* enligt definitionen i denna förordning är det viktigt att skapa säkerhet om rättsläget och säkerställa samstämmighet med unionsrätten i fråga om mervärdesskatt, som gör det möjligt för näringsidkaren att deklarerar och betala mervärdesskatt på ett förenklat sätt via en gemensam kontaktpunkt (VAT Mini-One-Stop-Shop, nedan kallad MOSS-tjänsten) i enlighet med bestämmelserna om den särskilda ordningen för icke-etablerade beskattningsbara personer, i rådets direktiv 2006/112/EG⁽¹⁾ och rådets genomförandeförordning (EU) nr 282/2011⁽²⁾. På grund av den snabba tekniska och kommersiella utvecklingen bör begreppet *tjänster som levereras elektroniskt* definieras på ett teknikneutralt sätt, genom hänvisning till sådana tjänsters huvudsakliga egenskaper på ett sätt som är förenligt med definitionen i artikel 7.1 i genomförandeförordning (EU) nr 282/2011. Vid tolkningen och tillämpningen av den definitionen bör följaktligen vederbörlig hänsyn tas till de ytterligare specifikationerna i bilaga II till direktiv 2006/112/EG och i artikel 7.2 och 7.3 i, och bilaga I till, genomförandeförordning (EU) nr 282/2011, i den mån de tjänster som förtecknas i de bestämmelserna omfattas av tillämpningsområdet för den här förordningen.
- (15) De diskriminerande metoder som denna förordning söker åtgärda kommer vanligen till uttryck i allmänna villkor och andra upplysningar som fastställs och tillämpas av den berörde näringsidkaren eller för dennes räkning, som ett förhandsvillkor för åtkomst till varorna eller tjänsterna i fråga, och som görs tillgängliga för allmänheten. Sådana allmänna villkor för åtkomst omfattar bland annat priser, betalningsvillkor och leveransvillkor. De kan göras tillgängliga för allmänheten av näringsidkaren eller för dennes räkning på olika sätt, såsom genom information i reklamannonser, på webbplatser, i dokumentation som föregår ett avtal eller i avtalshandlingar. Sådana allmänna villkor för åtkomst är tillämpliga om näringsidkaren och kunden inte genom ett individuellt förhandlat avtal har kommit överens om något annat. Villkor som förhandlas fram individuellt mellan näringsidkaren och kunderna bör inte anses vara allmänna villkor för åtkomst i den mening som avses i denna förordning.
- (16) Konsumenter och företag, i synnerhet mikroföretag och små och medelstora företag, befinner sig ofta i en liknande situation när de som slutanvändare köper varor eller tjänster enligt allmänna villkor för åtkomst. Följaktligen bör både konsumenter och företag skyddas mot diskriminering av skäl som rör nationalitet, bostadsort eller etableringsort när de utgör kunder i den mening som avses i denna förordning. Detta skydd bör dock inte omfatta kunder som köper en vara eller en tjänst för att därefter sälja den vidare, omvandla den, bearbeta den, hyra ut den eller lägga ut den på underentreprenad, eftersom det skulle påverka distributionssystem som används allmänt företag emellan, vilka ofta förhandlas fram bilateralt och är direkt knutna till affärsstrategier, både uppströms och nedströms. Exempel på sådana system är selektiv distribution och ensamåterförsäljning, som i allmänhet gör det möjligt för tillverkare att välja återförsäljare, under förutsättning att konkurrensreglerna följs. Denna förordning bör därför inte påverka icke-diskriminerande metoder som tillämpas av näringsidkare i syfte att begränsa transaktioner, eller upprepade transaktioner, för att hindra företag från att köpa kvantiteter som överstiger deras interna behov, med vederbörlig hänsyn till företagets storlek, i syfte att fastställa huruvida inköpet enbart är avsett för slutanvändning.
- (17) Diskriminerande behandling i samband med transaktioner som rör försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster inom unionen får samma följd för kunderna och den inre marknaden oavsett om en näringsidkare är etablerad i en medlemsstat eller i ett tredjeland. Därför, och för att säkerställa att samma krav gäller för alla konkurrerande näringsidkare på denna punkt, bör denna förordning tillämpas likvärdigt på alla näringsidkare, även internetbaserade marknadsplatser, som bedriver verksamhet inom unionen.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 11.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Rådets genomförandeförordning (EU) nr 282/2011 av den 15 mars 2011 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 77, 23.3.2011, s. 1).

- (18) I syfte att öka kundernas möjligheter att få åtkomst till information om försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster inom den inre marknaden och för att öka transparensen, även när det gäller priser, bör näringsidkare inte, vare sig genom tekniska åtgärder eller på annat sätt, hindra kunder från att få fullständig och likvärdig åtkomst till onlinegränssnitt, inbegripet i form av mobila applikationer, på grund av deras nationalitet, bostättningsort eller etableringsort. Tekniska åtgärder som hindrar sådan åtkomst kan i synnerhet omfatta teknisk som används för att fastställa var kunden befinner sig fysiskt, däribland genom att spåra denna plats med hjälp av en IP-adress eller koordinater som erhållits via ett globalt system för satellitnavigering. Förbudet mot diskriminering med avseende på åtkomst till onlinegränssnitt bör dock inte förstås som att näringsidkare åläggs en skyldighet att ingå transaktioner med kunder.
- (19) För att säkerställa likvärdig behandling av kunder och undvika diskriminering i enlighet med kraven i denna förordning bör näringsidkare inte utforma sina onlinegränssnitt eller tillämpa tekniska hjälpmedel på ett sätt som i praktiken inte skulle låta kunder från andra medlemsstater slutföra sina beställningar på ett enkelt sätt.
- (20) Vissa näringsidkare har olika versioner av sina onlinegränssnitt för kunder från olika medlemsstater. Detta bör förbli möjligt, men omdirigering av kunder från en version av onlinegränssnittet till en annan utan deras uttryckliga medgivande bör förbjudas. Näringsidkare bör inte vara skyldiga att kräva en kunds uttryckliga medgivande varje gång kunden besöker samma onlinegränssnitt. När kunden väl har gett sitt uttryckliga medgivande – exempelvis genom att ange en preferens med avseende på ett personligt konto – bör det uttryckliga medgivandet anses vara giltigt för varje efterföljande besök av samma kund på samma onlinegränssnitt. Det bör vara möjligt för kunden att återkalla ett sådant medgivande när som helst. Alla versioner av onlinegränssnittet bör även i fortsättningen alltid finnas lättillgängliga för kunden.
- (21) I vissa fall kan det vara nödvändigt att blockera eller begränsa åtkomsten eller att utan kundens uttryckliga medgivande omdirigera denne till en alternativ version av ett onlinegränssnitt av skäl som rör kundens nationalitet, bostättningsort eller etableringsort för att säkerställa efterlevnad av ett rättsligt krav i unionsrätten, eller i en medlemsstats lagstiftning i enlighet med unionsrätten, som gäller för näringsidkaren till följd av dennes verksamhet i den medlemsstaten. Sådan lagstiftning kan begränsa kundernas åtkomst till vissa varor eller tjänster, till exempel genom att förbjuda visning av ett visst innehåll i vissa medlemsstater. Näringsidkare bör inte hindras från att efterleva sådana krav och bör därför kunna blockera eller begränsa åtkomst eller omdirigera vissa kunder eller kunder på vissa territorier till ett onlinegränssnitt i den utsträckning detta är nödvändigt av denna orsak. Ingenting i denna förordning syftar till att begränsa yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald, inklusive tryckfriheten, såsom dessa garanteras i unionen och i medlemsstaterna, i synnerhet genom artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*).
- (22) I ett antal specifika situationer kan skillnader i behandlingen av kunder genom tillämpning av allmänna villkor för åtkomst, bland annat direkt vägran att sälja varor eller att tillhandahålla tjänster av skäl som rör kundens nationalitet, bostättningsort eller etableringsort, inte objektivt motiveras. I de situationerna bör all sådan diskriminering vara förbjuden, och kunderna bör följaktligen ha rätt att, enligt de särskilda villkor som fastställs i denna förordning, ingå transaktioner på samma villkor som en lokal kund, och de bör få fullständig och likvärdig åtkomst till alla olika varor och tjänster som erbjuds oavsett deras nationalitet, bostättningsort eller etableringsort. Näringsidkare bör därför vid behov vidta åtgärder för att säkerställa efterlevnad av det förbudet mot diskriminering om de berörda kunderna annars skulle utestängas från en sådan fullständig och likvärdig åtkomst.
- (23) Den första av dessa situationer är den där näringsidkaren säljer varor och dessa levereras till en medlemsstat till vilken näringsidkaren erbjuder leverans enligt sina allmänna villkor för åtkomst, eller hämtas på en plats som avtalats mellan näringsidkaren och kunden i en medlemsstat där näringsidkaren erbjuder ett sådant alternativ i sina allmänna villkor för åtkomst. I den situationen bör kunden kunna köpa varor på exakt samma villkor, inklusive pris- och leveransvillkor, som liknande kunder som är bosatta eller etablerade i den medlemsstat dit varorna levereras eller där varorna hämtas. Det kan innebära att utländska kunder måste hämta varorna i den medlemsstaten eller i en annan medlemsstat dit näringsidkaren levererar varorna eller att de på egen hand måste ordna med den gränsöverskridande leveransen av varorna. I denna situation behöver näringsidkaren, i enlighet med direktiv 2006/112/EG, inte registrera sig för mervärdesskatt i kundens medlemsstat.

- (24) Den andra situationen är den där näringsidkaren tillhandahåller tjänster som levereras elektroniskt. I detta fall krävs ingen fysisk leverans, eftersom tjänsterna levereras elektroniskt. Näringsidkaren kan deklarerar och betala mervärdesskatt på ett förenklat sätt i enlighet med de regler som är tillämpliga för MOSS-tjänsten och som anges i genomförandeförordning (EU) nr 282/2011. Tjänster som levereras elektroniskt innefattar till exempel molntjänster, datalagrings tjänster, webbhotell, brandväggar, sökverktyg och internetkataloger.
- (25) Slutligen är tillämpningen av olika allmänna villkor för åtkomst av skäl som rör kundens nationalitet, bostättningsort eller etableringsort inte heller motiverad i en situation där näringsidkaren tillhandahåller tjänster och kunden tar emot tjänsterna på en fysisk plats, exempelvis i näringsidkarens lokaler eller på en annan specifik plats där näringsidkaren erbjuder tillhandahållande av tjänster inom det territorium där näringsidkaren bedriver verksamhet. Dessa situationer gäller tillhandahållande av andra tjänster än tjänster som levereras elektroniskt, såsom hotellövernattningar, idrottsevenemang, biluthyrning och inträdesbiljetter till musikfestivaler eller nöjesparker. I dessa situationer behöver näringsidkaren inte registrera sig för mervärdesskatt i en annan medlemsstat eller ordna med gränsöverskridande varuleverans.
- (26) I alla dessa situationer – där en näringsidkare inte bedriver verksamhet i konsumentens medlemsstat eller inte riktar sin verksamhet dit – medför efterlevnaden av denna förordning, i enlighet med bestämmelserna om tillämplig lag för avtalsförpliktelser och behörighet i förordningarna (EG) nr 593/2008 och (EU) nr 1215/2012, inga merkostnader för näringsidkaren kopplade till domstols behörighet eller skillnader i tillämplig lag. Om näringsidkaren däremot bedriver verksamhet i konsumentens medlemsstat eller riktar sin verksamhet dit har näringsidkaren visat en avsikt att etablera affärsrelationer med konsumenter från den medlemsstaten och har således kunnat ta sådana kostnader i beaktande.
- (27) Förbudet mot diskriminering av kunder enligt denna förordning bör inte förstås som att det hindrar näringsidkare från att erbjuda varor eller tjänster i olika medlemsstater eller till vissa kundgrupper genom riktade erbjudanden och olika allmänna villkor för åtkomst, bland annat genom att inrätta landspecifika onlinegränssnitt. Dock bör näringsidkare i sådana situationer alltid behandla sina kunder på ett icke-diskriminerande sätt, oavsett deras nationalitet, bostättningsort eller etableringsort, när en kund vill dra nytta av sådana erbjudanden och allmänna villkor för åtkomst. Förbudet bör inte förstås som att det hindrar tillämpning av allmänna villkor för åtkomst som skiljer sig åt av andra skäl, till exempel medlemskap i en viss organisation eller bidrag till näringsidkaren, om dessa skäl saknar koppling till nationalitet, bostättningsort eller etableringsort. Inte heller bör förbudet förstås som att det hindrar näringsidkarnas frihet att på icke-diskriminerande grund erbjuda olika villkor, inbegripet olika priser, på olika försäljningsställen, såsom butiker och webbplats, eller att rikta specifika erbjudanden till enbart ett visst territorium inom en medlemsstat.
- (28) Förbudet bör inte heller förstås som att det påverkar tillämpningen av någon territoriell eller annan begränsning när det gäller eventuell kundassistans eller produktservice efter försäljningen som näringsidkaren erbjuder kunden. Denna förordning bör därför inte förstås som att den ålägger en skyldighet att leverera varor över gränserna till en annan medlemsstat i fall där näringsidkaren inte annars skulle erbjuda sina kunder möjlighet till sådana leveranser. Den bör inte heller förstås som att den föreskriver en skyldighet att stå för kostnader för porto och transporter samt monterings- och demonteringskostnader utöver vad som har överenskommit i avtal i enlighet med unionsrätt och nationell rätt. Tillämpningen av denna förordning bör inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG ⁽¹⁾ och 2011/83/EU ⁽²⁾.
- (29) Enbart den omständigheten att denna förordning efterlevs bör inte i sig medföra en skyldighet för en näringsidkare att uppfylla utomobligatoriska nationella rättsliga krav som rör respektive varor och tjänster i kundens medlemsstat, såsom märkningskrav eller sektorspecifika krav, eller att informera kunderna om sådana krav.
- (30) Näringsidkare som omfattas av den särskilda ordning som föreskrivs i avdelning XII kapitel 1 i direktiv 2006/112/EG är inte skyldiga att betala mervärdesskatt i den medlemsstat där de är etablerade. När dessa näringsidkare tillhandahåller tjänster som levereras elektroniskt skulle ett förbud mot att tillämpa olika allmänna

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, 7.7.1999, s. 12).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

villkor för åtkomst av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort innebära ett krav för dem att registrera sig för redovisning av mervärdesskatt i andra medlemsstater som skulle kunna medföra merkostnader, vilket skulle vara en oproportionerlig börda med tanke på de berörda näringsidkarnas storlek och egenskaper. Därför bör dessa näringsidkare undantas från det förbudet så länge en sådan ordning är tillämplig.

- (31) I alla dessa situationer kan näringsidkare i vissa fall vara förhindrade att sälja varor eller tillhandahålla tjänster till vissa kunder eller till kunder på vissa territorier av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, till följd av ett specifikt förbud eller krav som fastställs i unionsrätten eller i medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med unionsrätten. Medlemsstaternas lagstiftning kan också kräva, i enlighet med unionsrätten, att näringsidkare iaktar vissa regler om prissättning av böcker. Näringsidkare bör inte hindras från att efterleva sådan lagstiftning i den utsträckning det är nödvändigt.
- (32) Enligt unionsrätten är näringsidkare i princip fria att besluta vilka betalningsmedel de vill godta. I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366⁽²⁾ är näringsidkare som godtar ett kortbaserat betalningsinstrument av ett specifikt märke och av en specifik kategori inte skyldiga att godta kort ur samma kategori men av andra märken eller kort ur andra kategorier men av samma märke. Näringsidkare som godtar ett debetkort av ett visst märke är således inte skyldiga att godta ett kreditkort av samma märke, och de är heller inte skyldiga att godta företagskreditkort av ett visst märke bara för att de godtar konsumentkreditkort av samma märke. På samma sätt är näringsidkare som använder betalningsinitieringstjänster enligt definitionen i direktiv (EU) 2015/2366 inte skyldiga att godta betalningen om detta kräver att ett nytt eller ändrat avtal ingås med en leverantör av betalningsinitieringstjänster. När näringsidkarna väl har gjort sitt val i detta avseende bör de dock inte diskriminera kunder inom unionen genom att neka vissa transaktioner, eller genom att på annat sätt tillämpa vissa andra betalningsvillkor för dessa transaktioner av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort. I detta specifika sammanhang bör även sådan omotiverad särbehandling av skäl som rör den plats där betalkontot finns, betaltjänstleverantörens etableringsort eller betalningsinstrumentets utfärdandeort inom unionen förbjudas uttryckligen. Man bör dessutom komma ihåg att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012⁽³⁾ redan förbjuder alla betalningsmottagare, även näringsidkare, att kräva att bankkonton ska finnas i en viss medlemsstat för att en betalning i euro ska godtas. Näringsidkaren bör även i fortsättningen ha rätt att ta ut icke-diskriminerande avgifter för användning av ett betalningsinstrument, med förbehåll för vad som följer av unionsrätten. Denna rättighet gäller vidare med de begränsningar som medlemsstaterna infört i enlighet med artikel 62.5 i direktiv (EU) 2015/2366.
- (33) Genom direktiv (EU) 2015/2366 infördes strikta säkerhetskrav för initiering och hantering av elektroniska betalningar. Dessa krav minskar risken för bedrägeri för alla nya och mer traditionella betalningsmedel, speciellt onlinebetalningar. Betaltjänstleverantörer måste tillämpa så kallad stark kundautentisering, det vill säga ett autentiseringsförfarande som styrker identiteten för användaren av en betaltjänst eller den som gör betalningstransaktionen. För distansbetalningar, såsom onlinebetalningar, är säkerhetskraven ännu högre, med krav på en dynamisk länk till transaktionsbeloppet och betalningsmottagarens konto, för att skydda användaren ytterligare genom att minimera riskerna i händelse av misstag eller bedrägeriförsök. Som ett resultat av dessa krav har risken för betalningsbedrägeri i samband med inhemska och gränsöverskridande köp minskat avsevärt. I situationer där det inte finns några andra medel tillgängliga för näringsidkaren för att minska risken för utebliven betalning från kundernas sida, inbegripet i synnerhet vid svårigheter i samband med bedömningen av kundens kreditvärdighet, bör näringsidkare emellertid ha möjlighet att vänta med leveransen av varan eller tillhandahållandet av tjänsten tills de har fått en bekräftelse på att betalningstransaktionen har initierats på rätt sätt. Vid autogirering bör näringsidkare ha möjlighet att begära förskotts betalning via girering innan varan avsänds eller tjänsten tillhandahålls. Särbehandling bör dock grunda sig endast på objektiva och väl motiverade skäl.
- (34) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av konkurrensreglerna, särskilt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Särskilt bör denna förordning, och i synnerhet dess bestämmelser om åtkomst till varor eller tjänster,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/751 av den 29 april 2015 om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalnings-transaktioner (EUT L 123, 19.5.2015, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 av den 14 mars 2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (EUT L 94, 30.3.2012, s. 22).

inte påverka avtal som begränsar aktiv försäljning i den mening som avses i kommissionens förordning (EU) nr 330/2010⁽¹⁾. Avtal som ålägger näringsidkare skyldigheter att inte bedriva passiv försäljning med avseende på vissa kunder eller kundgrupper på vissa territorier ses i allmänhet som konkurrensbegränsande och kan normalt sett inte undantas från det förbud som anges i artikel 101.1 i EUF-fördraget. I fall då ett sådant undantag emellertid är tillämpligt, eller då avtalsmässiga begränsningar inte omfattas av artikel 101 i EUF-fördraget, finns det en risk att de kan användas för att kringgå bestämmelserna i den här förordningen. De relevanta bestämmelserna i sådana avtal bör därför automatiskt vara ogiltiga om de ålägger näringsidkare skyldigheter att agera på ett sätt som strider mot de förbud som anges i den här förordningen om åtkomst till onlinegränssnitt, åtkomst till varor eller tjänster och betalning. Exempel på sådana bestämmelser är avtalsmässiga begränsningar som hindrar en näringsidkare från att tillgodose beställningar som enskilda kunder själva tar initiativ till i fråga om försäljning av varor, utan leverans, till ett område utanför det som näringsidkaren tilldelats genom avtal, av skäl som rör kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort.

- (35) Medlemsstaterna bör utse ett eller flera organ som ska ansvara för att vidta effektiva åtgärder för att säkerställa efterlevnad av denna förordning. Dessa organ, som kan inbegripa domstolar eller administrativa myndigheter, bör ha de befogenheter som krävs för att förelägga näringsidkare att följa denna förordning. Medlemsstaterna bör också se till att effektiva, proportionella och avskräckande åtgärder kan vidtas mot näringsidkare i händelse av överträdelse av denna förordning.
- (36) Konsumenter bör ha möjlighet att vända sig till ansvariga myndigheter – däribland, om så är lämpligt, de organ som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013⁽²⁾ – för att få stöd som underlättar lösningen av tvister med näringsidkare som uppstår vid tillämpningen av den här förordningen.
- (37) Denna förordning bör regelbundet utvärderas så att ändringar kan föreslås vid behov. Sådana utvärderingar bör beakta de övergripande effekterna av denna förordning på den inre marknaden och på den gränsoverskridande e-handeln. Den första utvärderingen bör fokusera på att bedöma en eventuell utvidgning av förbudet mot olika allmänna villkor för åtkomst till tjänster som levereras elektroniskt, även sådana som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättsskyddade verk eller annat skyddat innehåll, förutsatt att näringsidkaren har de erforderliga rättigheterna för de berörda territorierna. Utvärderingen bör också omfatta en analys av om tillämpningsområdet för denna förordning bör utvidgas till tjänster som inte omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2006/123/EG, med vederbörlig hänsyn till var och en av de tjänsternas särdrag.
- (38) I syfte att underlätta ett verkingsfullt genomdrivande av bestämmelserna i denna förordning bör de mekanismer för säkerställande av gränsoverskridande samarbete mellan behöriga myndigheter som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004⁽³⁾ finnas tillgängliga också med avseende på dessa bestämmelser. Dessa mekanismer bör dock vara tillgängliga endast om kunden är en konsument, eftersom förordning (EG) nr 2006/2004 tillämpas uteslutande med avseende på lagar som skyddar konsumenters intressen. Förordning (EG) nr 2006/2004 bör därför ändras i enlighet med detta. Eftersom förordning (EG) nr 2006/2004 upphävs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394⁽⁴⁾ med verkan från och med den 17 januari 2020 bör även den förordningen ändras i syfte att bibehålla skyddet av konsumenters intressen.
- (39) För att möjliggöra talan om förbuds föreläggande i syfte att skydda konsumenternas kollektiva intressen med avseende på agerande som strider mot denna förordning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG⁽⁵⁾, bör även det direktivet ändras på så sätt att en hänvisning till denna förordning inkluderas i bilaga I till det direktivet. Konsumenter bör även uppmuntras att utnyttja de mekanismer för lösning utanför domstol av tvister om avtalsförpliktelser som härrör från avtal om onlineförsäljning eller tillhandahållande av tjänster som upprättats inom ramen för förordning (EU) nr 524/2013.

⁽¹⁾ Kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (EUT L 102, 23.4.2010, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister) (EUT L 165, 18.6.2013, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (förordningen om konsumentskydds-samarbete) (EUT L 364, 9.12.2004, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 345, 27.12.2017, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbuds föreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 1.5.2009, s. 30).

- (40) Näringsidkare, offentliga myndigheter och andra berörda parter bör ha tillräckligt med tid att anpassa sig till, och säkerställa efterlevnad av, bestämmelserna i denna förordning.
- (41) I syfte att uppnå målet att verkkningsfullt åtgärda direkt och indirekt diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort är det lämpligt att anta en förordning, vilken är direkt tillämplig i alla medlemsstater. Detta är nödvändigt för att garantera att bestämmelserna om icke-diskriminering tillämpas på ett enhetligt sätt i hela unionen och att de träder i kraft samtidigt. Endast en förordning säkerställer den grad av klarhet, enhetlighet och säkerhet om rättsläget som är nödvändig för att göra det möjligt för kunder att fullt ut dra nytta av de bestämmelserna.
- (42) Eftersom målet för denna förordning – nämligen att förhindra direkt och indirekt diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, inbegripet omotiverad geoblockering, vid transaktioner med näringsidkare inom unionen – inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, på grund av problemets gränsöverskridande natur och oklarheterna i de befintliga rättsliga ramarna, utan snarare, på grund av dess omfattning och potentiella verkningar för handeln på den inre marknaden, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (43) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheterna och de principer som erkänns i stadgan. Med denna förordning eftersträvas i synnerhet fullständig förenlighet med artiklarna 11, 16, 17 och 38 i stadgan.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med denna förordning är att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att förhindra omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering som direkt eller indirekt grundar sig på kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, bland annat genom att ytterligare klargöra vissa situationer där särbehandling inte kan motiveras med hänvisning till artikel 20.2 i direktiv 2006/123/EG.
2. Denna förordning är inte tillämplig på rent interna situationer där alla relevanta aspekter av transaktionen är begränsade till en enda medlemsstat.
3. Denna förordning är inte tillämplig på de verksamheter som anges i artikel 2.2 i direktiv 2006/123/EG.
4. Denna förordning påverkar inte de bestämmelser som är tillämpliga på skatteområdet.
5. Denna förordning påverkar inte de bestämmelser som är tillämpliga på området för upphovsrätt och närstående rättigheter, särskilt inte de bestämmelser som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG⁽¹⁾.
6. Denna förordning påverkar inte unionsrätt som rör civilrättsligt samarbete. Efterlevnad av denna förordning ska inte tolkas som att en näringsidkare riktar sin verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist i den mening som avses i artikel 6.1 b i förordning (EG) nr 593/2008 och artikel 17.1 c i förordning (EU) nr 1215/2012. I synnerhet ska en näringsidkare som, i överensstämmelse med artiklarna 3, 4 och 5 i den här förordningen, inte blockerar eller begränsar konsumenters åtkomst till ett onlinegränssnitt, inte omdirigerar konsumenter till en version av ett onlinegränssnitt – grundat på deras nationalitet eller bosättningsort – som skiljer sig från den som konsumenterna först försökte få åtkomst till, inte tillämpar olika allmänna villkor för åtkomst vid försäljning av varor eller tillhandahållande av tjänster i situationer som fastställs i denna förordning – eller som på icke-diskriminerande grund godtar betalningsinstrument som utfärdats i en annan medlemsstat – inte, enbart på dessa grunder, anses rikta sin verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist. Inte heller ska näringsidkaren enbart på dessa grunder anses rikta sin verksamhet till den medlemsstat där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller hemvist i fall då näringsidkaren tillhandahåller konsumenten information och stöd efter att ha ingått ett avtal som är en följd av att näringsidkaren efterlever denna förordning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

7. Artikel 20.2 i direktiv 2006/123/EG är tillämplig i den mån denna förordning inte fastställer mer specifika bestämmelser.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning avses med

1. *tjänster som levereras elektroniskt*: tjänster som tillhandahålls via internet eller ett elektroniskt nätverk och som till sin natur är sådana att leveransen i allt väsentligt är automatiserad, kräver ett minimalt mått av mänsklig inblandning och inte kan utföras i avsaknad av informationsteknik,
2. *förmedlingsavgift*: förmedlingsavgift enligt definitionen i artikel 2.10 i förordning (EU) 2015/751,
3. *kortbaserat betalningsinstrument*: kortbaserat betalningsinstrument enligt definitionen i artikel 2.20 i förordning (EU) 2015/751,
4. *betalmärke*: betalmärke enligt definitionen i artikel 2.30 i förordning (EU) 2015/751,
5. *betalningstransaktion*: betalningstransaktion enligt definitionen i artikel 4.5 i direktiv (EU) 2015/2366,
6. *betaltjänst*: betaltjänst enligt definitionen i artikel 4.3 i direktiv (EU) 2015/2366,
7. *betaltjänstleverantör*: betaltjänstleverantör enligt definitionen i artikel 4.11 i direktiv (EU) 2015/2366,
8. *betalkonto*: betalkonto enligt definitionen i artikel 4.12 i direktiv (EU) 2015/2366,
9. *betalningsinstrument*: betalningsinstrument enligt definitionen i artikel 4.14 i direktiv (EU) 2015/2366,
10. *autogirering*: autogirering enligt definitionen i artikel 4.23 i direktiv (EU) 2015/2366,
11. *girering*: girering enligt definitionen i artikel 4.24 i direktiv (EU) 2015/2366,
12. *konsument*: en fysisk person som agerar för ändamål som faller utanför hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke,
13. *kund*: en konsument som är medborgare i eller har sin bosättningsort i en medlemsstat, eller ett företag som har sin etableringsort i en medlemsstat, och uteslutande för slutanvändning tar emot en tjänst eller köper en vara, eller avser att göra detta, inom unionen,
14. *allmänna villkor för åtkomst*: alla villkor och all annan information, även nettoförsäljningspriser, som reglerar kundernas åtkomst till varor eller tjänster som saluförs av en näringsidkare och fastställs, tillämpas och tillhandahålls allmänheten av näringsidkaren eller för dennes räkning och som är tillämpliga om näringsidkaren och kunden inte har något individuellt förhandlat avtal,
15. *varor*: lösa saker, utom saker som säljs exekutivt eller annars tvångsvis med stöd av lag,
16. *onlinegränssnitt*: mjukvara, däribland en webbplats eller en del därav och applikationer, däribland mobila applikationer, som drivs av en näringsidkare eller för dennes räkning och vars syfte är att ge kunder åtkomst till näringsidkarens varor eller tjänster i syfte att ingå en transaktion gällande dessa varor eller tjänster,
17. *tjänst*: förvärvsverksamhet som egenföretagare utövar, i regel mot ekonomisk ersättning, enligt artikel 57 i EUF-fördraget,
18. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person, offentligägd eller privatägd, som agerar för ändamål som faller inom ramen för dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke samt varje annan person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning.

Artikel 3

Åtkomst till onlinegränssnitt

1. En näringsidkare får inte, genom användning av tekniska åtgärder eller på annat sätt, blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt av skäl som rör kundens nationalitet, bosättningsort eller etableringsort.

2. En näringsidkare får inte, av skäl som rör en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, omdirigera kunden till en version av sitt onlinegränssnitt som – genom sin utformning, det använda språket eller andra egenskaper som gör det specifikt för kunder med en viss nationalitet, bosättningsort eller etableringsort – skiljer sig från det onlinegränssnitt som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till, såvida kunden inte gett sitt uttryckliga medgivande till en sådan omdirigering.

Om omdirigering sker med kundens uttryckliga medgivande ska den version av näringsidkarens onlinegränssnitt som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till fortsätta att vara lättillgänglig för kunden.

3. De förbud som fastställs i punkterna 1 och 2 ska inte vara tillämpliga om blockeringen eller begränsningen av åtkomst eller omdirigeringen är nödvändig för att säkerställa efterlevnad av ett rättsligt krav som fastställts i unionsrätten, eller i en medlemsstats lagstiftning i enlighet med unionsrätten, som näringsidkarens verksamhet omfattas av.

I sådana fall ska näringsidkaren ge kunderna en tydlig och specifik förklaring till varför blockeringen eller begränsningen av åtkomst eller omdirigeringen är nödvändig för att säkerställa sådan efterlevnad. Förklaringen ska lämnas på samma språk som används i det onlinegränssnitt som kunden ursprungligen försökte få åtkomst till.

Artikel 4

Åtkomst till varor eller tjänster

1. En näringsidkare får inte tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst till sina varor eller tjänster på grund av en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort om kunden avser att

- a) köpa varor från en näringsidkare och dessa varor levereras till en plats i en medlemsstat till vilken näringsidkaren erbjuder leverans i sina allmänna villkor för åtkomst eller hämtas på en plats, som avtalats mellan näringsidkaren och kunden, i en medlemsstat där näringsidkaren erbjuder ett sådant alternativ i sina allmänna villkor för åtkomst,
- b) ta emot tjänster som levereras elektroniskt från näringsidkaren, förutom tjänster som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättskyddade verk eller annat skyddat innehåll, inklusive försäljning av upphovsrättskyddade verk eller skyddat innehåll i immateriell form,
- c) ta emot tjänster från en näringsidkare, förutom tjänster som levereras elektroniskt, på en fysisk plats inom territoriet för en medlemsstat där näringsidkaren bedriver verksamhet.

2. Förbudet i punkt 1 ska inte hindra näringsidkare från att erbjuda allmänna villkor för åtkomst, inbegripet försäljningspriser, som skiljer sig åt mellan medlemsstater eller inom en medlemsstat och som erbjuds kunder på ett visst territorium eller vissa kundgrupper på icke-diskriminerande grund.

3. Den omständigheten att förbudet i punkt 1 iakttas medför inte i sig att en näringsidkare är skyldig att uppfylla utomobligatoriska nationella rättsliga krav som rör respektive varor och tjänster i kundens medlemsstat eller att informera kunderna om sådana krav.

4. Förbudet i punkt 1 b ska inte tillämpas på näringsidkare som är undantagna från mervärdesskatt på grundval av bestämmelserna i avdelning XII kapitel 1 i direktiv 2006/112/EG.

5. Förbudet i punkt 1 ska inte vara tillämpligt när en specifik bestämmelse som fastställs i unionsrätten, eller i medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med unionsrätten, hindrar näringsidkaren från att sälja varorna eller tillhandahålla tjänsterna till vissa kunder eller till kunder på vissa territorier.

När det gäller försäljning av böcker ska förbudet i punkt 1 inte hindra näringsidkare från att tillämpa andra priser för kunder på vissa territorier i den utsträckning detta krävs enligt medlemsstaternas lagstiftning i enlighet med unionsrätten.

Artikel 5

Förbud mot diskriminering av skäl som rör betalning

1. En näringsidkare får inom det utbud av betalningsmedel som denne godtar inte tillämpa olika villkor för en betalningstransaktion av skäl som rör en kunds nationalitet, bosättningsort eller etableringsort, den plats där betalkontot finns, betaltjänstleverantörens etableringsort eller betalningsinstrumentets utfärdandeort inom unionen, om

- a) betalningstransaktionen görs i form av en elektronisk transaktion via girering, autogirering eller ett kortbaserat betalningsinstrument av samma betalmärke och kategori,
- b) autentiseringskraven är uppfyllda i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366, och
- c) betalningstransaktionerna görs i en valuta som näringsidkaren godtar.

2. Om objektiva skäl föreligger ska det förbud som fastställs i punkt 1 inte hindra näringsidkaren från att vänta med leveransen av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna tills näringsidkaren erhållit en bekräftelse på att betalningstransaktionen har initierats på rätt sätt.

3. Förbudet i punkt 1 ska inte hindra näringsidkaren från att ta ut avgifter för användning av ett kortbaserat betalningsinstrument för vilket förmedlingsavgifter inte regleras i kapitel II i förordning (EU) 2015/751 och för de betaltjänster som inte omfattas av förordning (EU) nr 260/2012, såvida inte förbudet eller begränsningen av rätten att ta ut avgifter för användning av betalningsinstrument i enlighet med artikel 62.5 i direktiv (EU) 2015/2366 har införts i den lagstiftning i medlemsstaten som näringsidkarens transaktion omfattas av. Avgifterna får inte överstiga näringsidkarens direkta kostnader för att använda betalningsinstrumentet.

Artikel 6

Avtal om passiv försäljning

1. Utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 330/2010 och artikel 101 i EUF-fördraget ska den här förordningen inte påverka avtal som begränsar aktiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010 eller avtal som begränsar passiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010 och som avser transaktioner som inte omfattas av förbuden i artiklarna 3, 4 och 5 i den här förordningen.

2. Bestämmelser i avtal genom vilka näringsidkare åläggs skyldigheter, när det gäller passiv försäljning i den mening som avses i förordning (EU) nr 330/2010, att agera på ett sätt som strider mot förbuden i artiklarna 3, 4 och 5 i den här förordningen ska automatiskt vara ogiltiga.

Artikel 7

Genomförande

1. Varje medlemsstat ska utse ett eller flera organ som ska ansvara för att denna förordning genomförs på ett korrekt och verkningfullt sätt.
2. Medlemsstaterna ska fastställa reglerna om tillämpliga åtgärder vid överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och säkerställa att de genomförs. Åtgärderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.
3. De åtgärder som avses i punkt 2 ska meddelas kommissionen och offentliggöras på kommissionens webbplats.

Artikel 8

Stöd till konsumenter

Varje medlemsstat ska utse ett eller flera organ som ska ansvara för att ge praktiskt stöd till konsumenter i händelse av en tvist mellan en konsument och en näringsidkare vid tillämpningen av denna förordning.

Artikel 9

Översynsklausul

1. Kommissionen ska senast den 23 mars 2020 och därefter vart femte år lägga fram en rapport om utvärderingen av denna förordning till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Kommissionen ska därvid beakta de övergripande effekterna av förordningen på den inre marknaden och på den gränsöverskridande e-handeln, däribland i synnerhet potentiella ytterligare administrativa och ekonomiska bördor för näringsidkare till följd av att det finns olika tillämpliga konsumentavtalsrättsliga system. Rapporten ska, vid behov, åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning, mot bakgrund av den rättsliga, tekniska och ekonomiska utvecklingen.

2. Den första av de utvärderingar som avses i punkt 1 ska utföras särskilt i syfte att bedöma denna förordnings tillämpningsområde och räckvidden av förbudet i artikel 4.1 b samt huruvida denna förordning borde tillämpas även på tjänster som levereras elektroniskt och som huvudsakligen kännetecknas av att de möjliggör åtkomst till och användning av upphovsrättsskyddade verk eller annat skyddat innehåll, inklusive försäljning av upphovsrättsskyddade verk eller skyddat innehåll i immateriell form, förutsatt att näringsidkaren har de erforderliga rättigheterna för de berörda territorierna.

Artikel 10

Ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG

1. I bilagan till förordning (EG) nr 2006/2004 ska följande punkt läggas till:

"22. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EUT L 60 I, 2.3.2018, s. 1), endast när kunden är en konsument enligt definitionen i artikel 2.12 i den förordningen."

2. I bilagan till förordning (EU) 2017/2394 ska följande punkt läggas till:

"27. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EUT L 60 I, 2.3.2018, s. 1), enbart när kunden är en konsument enligt definitionen i artikel 2.12 i den förordningen."

3. I bilaga I till direktiv 2009/22/EG ska följande punkt läggas till:

"16. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EUT L 60 I, 2.3.2018, s. 1)."

Artikel 11

Slutbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 3 december 2018.

2. Artikel 6 ska dock tillämpas på bestämmelser i avtal som ingåtts före den 2 mars 2018 och som följer artikel 101 i EUF-fördraget och eventuella likvärdiga bestämmelser i nationell konkurrensrätt från och med den 23 mars 2020.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 28 februari 2018.

På Europaparlamentets vägnar

L. PAVLOVA

Ordförande

På rådets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

Uttalande från kommissionen

Kommissionen tar del av den text till artikel 9 som Europaparlamentet och rådet kommit överens om.

Kommissionen vill i detta sammanhang, utan att det påverkar dess initiativrätt i enlighet med fördraget, bekräfta att den i överensstämmelse med artikel 9 i sin första utvärdering av denna förordning, som görs inom två år efter det att denna förordning träder i kraft, kommer att ingående bedöma hur förordningen har genomförts och bidragit till att den inre marknaden fungerar effektivt. När kommissionen gör detta kommer den att beakta de stigande förväntningarna från konsumenternas sida, särskilt från konsumenter som inte har åtkomst till upphovsrättsskyddade tjänster.

Som en del av utvärderingen kommer den också att genomföra en omfattande analys av genomförbarheten och möjliga kostnader och fördelar till följd av eventuella ändringar av förordningens tillämpningsområde, i synnerhet vad gäller en eventuell strykning av undantaget för tjänster som levereras elektroniskt, andra än tjänster vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla åtkomst till och användning av upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade produkter, från bestämmelserna i artikel 4.1 b, då näringsidkaren har de erforderliga rättigheterna för de berörda territorierna, med vederbörlig hänsyn till de sannolika effekter som en utvidgning av förordningens tillämpningsområde skulle ha på konsumenter och företag samt de berörda sektorerna i hela Europeiska unionen. Kommissionen kommer också att noggrant analysera huruvida det i andra sektorer, inklusive de som inte omfattas av direktiv 2006/123/EG, vilka också undantas från denna förordnings tillämpningsområde i enlighet med artikel 1.3, exempelvis tjänster inom transportsektorn och audiovisuella tjänster, fortfarande finns omotiverade restriktioner på grund av nationalitet, bosättningsort eller etableringsort som bör undanröjas.

Om kommissionen i utvärderingen drar slutsatsen att förordningens tillämpningsområde behöver ändras, kommer kommissionen samtidigt att lägga fram ett lagstiftningsförslag om detta.

Departementsserien 2018

Kronologisk förteckning

1. Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv. Ju.
2. Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit. Fi.
3. Uppbörd av böter efter EU:s dataskyddsreform. Ju.
4. En ny stödordning för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället. Ku.
5. Ny lag om koordineringsinsatser inom hälso- och sjukvården. S.
6. Granskning av Transportstyrelsens upphandling av it-drift. N.
7. Konsekvenser för arbetsgivare vid återkallelse av uppehållstillstånd för arbete. Ju.
8. Översyn av grundskyddet för pensionärer. S.
9. Snabbare lagföring. Ju.
10. EU:s framtida jordbrukspolitik. N.
11. Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. S.
12. Anpassning av lagen om passagerarregister till EU:s dataskyddsreform. Ju.
13. Långsiktigt stöd till det civila samhället. Ku.
14. Fördjupad översyn av Försvarmaktens logistikförsörjning i fråga om vidmakthållande och upphandling. Fö.
15. Direktivet om ett ökat aktieägar-engagemang. Förslag till genomförande i svensk rätt. Ju.
16. Konsolidering av nationella och internationella riktlinjer för exportkontroll av krigsmateriel. UD.
17. Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen. S.
18. Hyresgästskydd när en lägenhet förstörs. Ju.
19. Resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder. Ju.
20. Tillstånd till offentlig danstillställning. Ju.
21. Åtgärder för en stärkt patientsäkerhet och en effektivare hantering av behörighetsärenden inom hälso- och sjukvården. S.
22. Genomförande av terrorismdirektivets brottsofferbestämmelser. Ju.
23. Vissa frågor om barnpornografibrottet och om avskaffad preskription för allvarliga brott mot barn. Ju.
24. Genomförande av EU:s geoblockeringsförordning. UD.

Departementsserien 2018

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit. [2]

Försvarsdepartementet

Fördjupad översyn av Försvarsmaktens logistikförsörjning i fråga om vidmakthållande och upphandling. [14]

Justitiedepartementet

Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv. [1]

Uppbörd av böter efter EU:s dataskyddsreform. [3]

Konsekvenser för arbetsgivare vid återkallelse av uppehållstillstånd för arbete. [7]

Snabbare lagföring. [9]

Anpassning av lagen om passagerarregister till EU:s dataskyddsreform [12]

Direktivet om ett ökat aktieägarengagemang. Förslag till genomförande i svensk rätt. [15]

Hyresgästskydd när en lägenhet förstörs. [18]

Resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder. [19]

Tillstånd till offentlig danstillställning. [20]

Genomförande av terrorismdirektivets brottsofferbestämmelser. [22]

Vissa frågor om barnpornografibrottet och om avskaffad preskription för allvarliga brott mot barn. [23]

Kulturdepartementet

En ny stödordning för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället. [4]

Långsiktigt stöd till det civila samhället. [13].

Näringsdepartementet

Granskning av Transportstyrelsens upphandling av it-drift. [6]

EU:s framtida jordbrukspolitik. [10]

Socialdepartementet

Ny lag om koordineringsinsatser inom hälso- och sjukvården. [5]

Översyn av grundskyddet för pensionärer. [8]

Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. [11]

Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen. [17]

Åtgärder för en stärkt patientsäkerhet och en effektivare hantering av behörighetsärenden inom hälso- och sjukvården. [21]

Utrikesdepartementet

Konsolidering av nationella och internationella riktlinjer för exportkontroll av krigsmateriel. [16]

Genomförande av EU:s geoblockeringsförordning. [24]

